

Privacy Impact Assessment (PIA)
Project eenmalige
gegevensoverdracht

‘Gegevens op maat
in een complexe omgeving’

Opdrachtgevers:
Ministerie van VWS, Directie Jeugd
Ministerie van V&J, Directie Justitieel Jeugdbeleid

Uitgebracht ten behoeve van:
Deelproject eenmalige gegevensoverdracht
Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd

Uitgebracht door:
Net2Legal Consultants

Versie: 1.1
16 oktober 2013

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	i
Uitvoering en versiebeheer	iii
1 Samenvatting, bevindingen en aanbevelingen	1
1.1 De Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht	1
1.2 De Privacy-significantie	1
1.3 De onderwerpen van de PIA	3
1.4 De bevindingen en aanbevelingen van de PIA (algemeen)	4
1.5 Opsomming van de verschillende bevindingen en aanbevelingen	4
1.6 Suggesties voor het door gemeenten verwerken van de ontvangen gegevens	12
2 Privacy Impact Assessments	14
2.1 Een omschrijving van de PIA	14
2.2 Het ontstaan en de ontwikkeling van de PIA	15
3 Het onderwerp (object) van de PIA eenmalige overdracht	16
3.1 De Jeugdwet, continuïteit en het deelproject eenmalige overdracht	16
3.1.1 De nieuwe Jeugdwet	16
3.1.2 Continuïteit en de eenmalige overdracht	16
3.1.3 Het deelproject eenmalige gegevensoverdracht	18
3.1.4 De PIA ter uitvoering van het Projectplan, de motie Bergkamp en het regeringsbeleid betreffende een PIA voor de Rijksdienst	20
3.2 De eenmalige overdracht in beeld <i>De complexe omgeving</i>	21
3.3 De regelgeving over de eenmalige gegevensoverdracht	24
3.4 De faciliterende centrale voorziening voor de eenmalige overdracht	26
3.5 Buiten de scope van de PIA	26
4 De Privacy-significantie van de Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht	28
4.1 De beoordeling van de eenmalige gegevensoverdracht als onderdeel van de Jeugdwet	28
4.2 De waardering van de context	30
4.3 De waardering van de algemene aspecten van de gegevensverwerking	31
5 De vier aspecten bij de PIA-beoordeling	33
5.1 Overzicht	33
5.1.1 De inhoudelijke normen bij het verwerken van persoonsgegevens	33
5.1.2 De privacyaspecten van de centrale faciliterende voorziening	34
5.1.3 De positie van de betrokkenen (jeugdigen en ouders)	34
5.1.4 Toezicht en controle	35
6 De inhoudelijke normen bij het verwerken van persoonsgegevens	36
6.1 Overzicht	36
6.2 De taken van gemeenten bij de éénmalige overdracht	36
6.3 De doelen van de gegevensverwerking bij de eenmalige overdracht	38
6.4 De grondslagen voor de gegevensverwerking	39
6.5 De noodzakelijke gegevens bij de eenmalige overdracht <i>Gegevens op maat</i>	39
6.5.1 De noodzaak bij gegevensverwerking	40
6.5.2 Proportionaliteit	43
6.5.2.1 De verschillende groepen van jeugdigen	43

6.5.2.2 De over te dragen gegevens (de gegevensset)	49
6.5.3 Subsidiariteit en alternatieven	53
6.5.3.1 Minder gegevens.....	54
6.5.3.2 Beheer, positie betrokken en toezicht en controle	54
7 De privacyaspecten van een centrale faciliterende voorziening	55
7.1 Overzicht	55
7.2 De ontwikkeling en het beheer van een faciliterende centrale voorziening	55
7.3 De kwaliteit van de gegevens.....	59
7.4 Informatiebeveiliging van een faciliterende centrale voorziening	60
7.5 Verantwoording en beheersbaarheid van een faciliterende centrale voorziening	61
8 De positie van de betrokkenen (jeugdigen en ouders)	62
8.1 Overzicht	62
8.2 De juridische rechten van betrokken (jeugdigen en hun ouders).....	62
8.3 De betrokkenheid bij de eenmalige gegevensoverdracht	63
9 Toezicht en controle.....	65
9.1 Overzicht	65
9.2 Regulier toezicht en controle en eventuele aanvullende maatregelen.....	65
10 Ten overvloede: de verwerking door de gemeenten van de ontvangen gegevens.....	68
10.1 Wettelijke inkadering	68
10.2 Aanbevelingen in de PIA.....	68
10.3 Suggesties voor een zorgvuldige en beheersbare verwerking van de door gemeenten ontvangen gegevens	69
10.3.1 Suggestie voor het deelproject eenmalige overdracht.....	69
10.3.2 Suggesties voor gemeenten	69
BIJLAGE 1 Overzicht basisdocumenten	71
BIJLAGE 2 Artikel 10.4 van de Jeugdwet.....	72

Uitvoering en versiebeheer

De PIA voor het project eenmalige gegevensoverdracht is uitgevoerd door Net2Legal Consultants in de periode 1 tot 7 oktober 2013.

Bij de PIA is gebruik gemaakt van het *Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst* van 24 juni 2013 (Bijlage bij TK, 26 643, nr. 282). Het Toetsmodel dient vanaf 1 september 2013 standaard te worden toegepast bij ontwikkeling van nieuwe wetgeving en beleid waarmee de bouw van nieuwe ICT-systemen of de aanleg van grote databestanden wordt voorzien.

De PIA is uitgevoerd overeenkomstig de door Net2Legal en PBLQ ontwikkelde flexibele methodiek <http://www.pblq.nl/themas/privacy/privacy-impact-assesment>

De PIA is samengesteld op basis van de in Bijlage 1 vermelde basisdocumenten, de ter beschikking gestelde projectdocumentatie en op basis van de eerdere project-advisering. De opsteller van deze PIA-rapportage is sinds februari 2013 als adviseur voor privacy-onderwerpen verbonden aan het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd. Onder dit project vallen vier deelprojecten waaronder het project eenmalige gegevensoverdracht

Op de eerste conceptversie (0.1) is commentaar gegeven door o.a. de leden van het project. De conceptversie is afzonderlijk besproken met de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS. Een tweede conceptversie (0.2) is van commentaar voorzien door het PBLQ/N2L PIA review-team en de opstellers van twee specifiek voor de eenmalige gegevensoverdracht uitgevoerde onderzoeken. Een derde concept (0.9) is ter review voorgelegd aan en van opmerkingen voorzien door de projectleiding en de aan de aan het project verbonden adviserend auditor.

Een PIA is geen eindstation of einddocument. Aanpassing of aanvulling van een PIA is nodig als het onderwerp (object) van de PIA een nieuwe fase bereikt. Een aanbeveling is om in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliancetoets uit te voeren met betrekking tot de nadere regelgeving én voor een nog te ontwikkelen tijdelijke voorziening om de eenmalige gegevensoverdracht van gegevens naar gemeenten te faciliteren.

De projectleider eenmalige gegevensoverdracht heeft de PIA versie 1.0 voor een eerste reactie voorgelegd aan de VNG, IPO, Jeugdzorg Nederland, GGZ en de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS.

Jeugdzorg Nederland en GGZ hebben geen opmerkingen. Het IPO ziet af van een eerste reactie omdat in de transitie-arrangementen nog geen antwoord staat op de vraag of er überhaupt gegevensoverdracht moet plaatsvinden. De Functionaris voor de gegevensbescherming vraagt aandacht voor komende regelgeving over de zorgplichten bij datalekken en de positie van jeugdigen en ouders daarbij. Een verwijzing naar datalekken is opgenomen in Aanbeveling 7. De VNG tenslotte is akkoord met aanbeveling 2 tot en met 15 en wil aanbeveling 1, met name

betreffende de groep Jeugd-GGZ, nader bespreken en onderzoeken. Dit is in lijn met aanbeveling 1.

Versiebeheer

Versie	Datum	Status	Auteur	Omschrijving
0.1	02-10-2013	Concept	Net2Legal mr. dr. E. Schreuders	Concept voor commentaar door de projectleiding, de afdelingen wetgeving VWS en V&J en de Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS
0.2	03-10-2013	Concept	Net2Legal mr. dr. E. Schreuders	Aanvulling met opmerkingen en commentaar. Concept voor commentaar door het PBLQ/N2I PIA review-team en door de opstellers van de in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht uitgevoerde onderzoeken
0.9	07-10-2013	Concept	Net2Legal mr. dr. E. Schreuders	Concept voor review door de projectleiding en de adviserend auditor van het project
1.0	08-10-2013	Definitief	Net2Legal mr. dr. E. Schreuders	Opmerkingen verwerkt. Eindversie
1.1	16-10-2013	Actualisering	Net2Legal mr. dr. E. Schreuders	Eerste reactie VNG, Jeugdzorg Nederland, GGZ en Functionaris gegevensbescherming opgenomen

1 Samenvatting, bevindingen en aanbevelingen

1.1 De Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht

De nieuwe Jeugdwet zal, zo is voorzien, per 1 januari 2015 in werking treden. Het voornaamste doel van de Jeugdwet is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en meedoen in de samenleving naar vermogen.

Een kenmerkend element bij de nieuwe verdeling van taken en werkzaamheden is de nieuwe rol voor de gemeenten. De gemeenten worden bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de inrichting en bekostiging voor lokale en regionale jeugdhulp en preventie.

Continuïteit van zorg, inclusief de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is de belangrijkste reden voor de eenmalige gegevensoverdracht en de regeling daarvan in artikel 10.4 van de Jeugdwet.

De doeleinden waarvoor gemeenten in het kader van de eenmalige overdracht gegevens kunnen verwerken zijn nauwkeurig opgesomd in artikel 10.4, eerste lid van de Jeugdwet. Het gaat om:

- a. de uitvoering van artikel 12.4, aanhef en eerste lid, onderdelen a en b;
- b. de uitvoering van de artikelen 10.1 tot en met 10.3, waaronder de geïndividualiseerde betaling van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen valt;
- c. het treffen van voorzieningen op het gebied van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering in aansluiting op de verstrekking van voorzieningen op basis van de oude regelingen. Hierbij gaat het om eventuele vervolghulp en de voorzetting van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering na afloop van het overgangsrecht.

Om de continuïteit van zorg te waarborgen, is het noodzakelijk dat de gemeenten voor hun nieuwe taken en werkzaamheden reeds in 2014 over persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, beschikken om zo de overgang naar het nieuwe stelsel zorgvuldig plaats te laten vinden en continuïteit van zorg te waarborgen. De taak van de gemeenten voor een zorgvuldige overgang komt (eveneens) tot uitdrukking in artikel 12.4 van de Jeugdwet, waarin bepaald is dat gemeenten zich tijdig en adequaat voor dienen te bereiden op o.a. de continuïteit van zorg voor jeugdigen en hun ouders.

1.2 De Privacy-significantie

De eenmalige overdracht van persoonsgegevens vereist alle aandacht. Er zijn risico's aan verbonden. Het gaat immers om gegevens over alle jeugdigen in een bepaalde gemeente. Onzorgvuldigheid, het verlies van gegevens of zichtbaarheid van de gegevens voor niet-geautoriseerde personen kan nadelen hebben voor alle jeugdigen uit een gemeente die jeugdhulp ontvangen of die betrokken zijn bij kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering. Alleen al een lijst waaruit blijkt dat jeugdigen bijvoorbeeld cliënt zijn bij de jeugd-GGZ of de jeugdreclassering kan tot aanmerkelijke stigmatisering leiden, zeker als dergelijke gegevens of lijsten de sociale media "halen". Wellicht acht de lezer deze

waarschuwing wat overtrokken. Maar, zo zal men toch ook moeten beamen, het zijn vaak dergelijke op het eerste zicht “beperkte” en “eenvoudige” lijsten en bestanden waarbij men (onbedoeld) soms toch wat minder alert is op een zorgvuldige en veilige behandeling daarvan. Ook het Cbp merkte in het advies van 5 maart 2013 (z2013-00048) over de Jeugdwet op dat het risico bestaat dat niet alle betrokken partijen maatregelen nemen om bovenstaande risico’s voldoende te ondervangen. In het kader van het ondervangen van deze risico’s wijst het Cbp op het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA).

Een voorbeeld uit een ander domein kan dit illustreren. Enige jaren geleden kon men in wat kleinere steden of dorpen zogenaamde vakantiecontrolekaarten invullen en naar de lokale politie zenden. De politie had dan een overzicht van afwezige burgers en kon daar bij de surveillance of bij calamiteiten rekening mee houden. Inhoudelijk geen bijzondere gegevens. Maar het laat zich raden wat de gevolgen waren toen een bij de balie van het politiebureau geplaatst bakje met vakantiecontrolekaarten door het dievengilde ontvreemd werd. De moderne variant zijn de mededelingen op sociale media dat men op vakantie is. En met de gegevens van de eenmalige overdracht is het net zo: op het eerste zicht wellicht wat ‘onschuldig’, maar ook daarbij geldt dat schijn bedriegt.

De Privacy-significantie is de basis op grond waarvan de omvang en diepgang van de PIA kan worden bepaald. Daarnaast geeft de privacy-significatie aan welke onderwerpen en aspecten bij de (voorzien) gegevensverwerking met name van belang zijn en aandacht vragen. Tevens geeft de significantie aan hoeveel belang bij de gegevensverwerking gehecht dient te worden aan privacy en privacy-regelgeving. De insteek is: *is er iets bijzonders aan de hand in verband met privacy en gegevensverwerking en wat zijn dan de bijzonderheden?*

Bevinding over de Privacy-significantie

De algemene bevinding over de Privacy-significatie van de Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht is dat er bij de verwerking van gegevens in het kader van de Jeugdwet inderdaad nogal wat privacy-bijzonderheden en gevoeligheden zijn: er zijn al 408 gemeenten met voor hen nieuwe taken en infrastructuur voor de uitwisseling van gegevens. Er komt een eenmalige overdracht van gegevens ter voorbereiding van die taken.

Kortom: de Jeugdwet is een wet met veel gegevensverwerkingen die nadrukkelijk aandacht vragen.

1.3 De onderwerpen van de PIA

De PIA toetst **welke** persoonsgegevens over **welke** groepen jeugdigen over gedragen mogen worden en **hoe** deze gegevensoverdracht mag geschieden. In die zin heeft deze PIA meer betrekking op juridische compliance en beheeraspecten, dan dat de PIA betrekking heeft op de eventuele risico's in verband met maatschappelijke of politieke opvattingen t.a.v. de vraag of de overdracht van gegevens wel of geen doorgang dient te vinden. Uiteraard dient de overdracht zorgvuldig plaats te vinden.

Het feit dat het bij een PIA voor de eenmalige gegevensoverdracht met name handelt om welke gegevens over welke groepen jeugdigen verstrekt dienen te worden en hoe dit dient te geschieden, is de reden waarom deze PIA uitgevoerd is nadat de (definitieve) regeling in de Jeugdwet (art. 10.4) bekend was. De PIA is uitgevoerd in de periode 1 tot 7 oktober 2013

De onderwerpen van de PIA zijn de regeling over de eenmalige gegevensoverdracht zoals opgenomen in artikel 10.4 van de Jeugdwet en een in te richten tijdelijke voorziening die het verstrekken van gegevens aan gemeenten zal faciliteren.

De PIA geeft uitvoering aan de in het projectplan voorziene PIA voor het deelproject eenmalige gegevensoverdracht en geeft tevens uitvoering aan de motie Bergkamp van 4 april 2013 (TK, 31 839, nr. 279). De PIA is aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van 13 mei 2013 (TK, 31 839 nr. 290).

De PIA sluit aan bij het advies van het Cbp van 5 maart 2013 (z2013-00048) over de Jeugdwet. Daarnaast geeft de PIA uitvoering aan het regeringsbeleid dat vanaf 1 september 2013 standaard een PIA dient te worden uitgevoerd bij ontwikkeling van nieuwe wetgeving en beleid waarmee de bouw van nieuwe ICT-systemen of de aanleg van grote databestanden wordt voorzien (zie: TK, 26 643, nr. 282). De PIA omvat daartoe de onderdelen en onderwerpen zoals opgenomen zijn in het Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst van 24 juni 2013 (Bijlage bij TK, 26 643, nr. 282) .

De PIA geeft ten aanzien van de nog te treffen ministeriele regeling op grond van artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet - in met name paragraaf 6 - tevens uitvoering aan de Motie Franken van 17 mei 2011 over het uitvoeren van een PIA in het kader van wetgeving (EK, 31 051, nr. D).

Voor wat betreft een nog te ontwikkelen tijdelijke faciliterende centrale voorziening, geeft de PIA - in met name paragraaf 7 - uitvoering aan de Motie Elissen en Gesthuizen van 13 oktober 2011 over privacy by design en safety by design bij de ontwikkeling van nieuwe ICT-projecten (TK, 26 643, nr. 203).

Uit de doelen en reikwijdte van het deelproject eenmalige gegevensoverdracht vloeit voort dat het door de gemeenten verwerken van de in het kader van de eenmalige overdracht verkregen gegevens en de daarbij door gemeenten aan te leggen bestanden niet tot het onderwerp (de scope) van deze PIA behoort. In die zin is deze PIA beperkt tot de rol die de rijksoverheid (met name de minister c.q. het ministerie van VWS) vervult bij de eenmalige overdracht en die bestaat uit die van wetgevend ministerie voor de Jeugdwet enerzijds en die van ontwikkelaar en verantwoordelijke voor een tijdelijke centrale faciliterende voorziening ter ondersteuning van de verstrekkers van gegevens en de gegevens ontvangende gemeenten anderzijds. Er is

evenwel specifieke aandacht voor gemeenten (zie paragraaf 1.6). De gemeenten zijn zelfstandig verantwoordelijk voor een goede naleving van privacywetgeving zoals de Wet bescherming persoonsgegevens.

1.4 De bevindingen en aanbevelingen van de PIA (algemeen)

Gelet op de reeds aanwezige wetgeving (artikel 10.4) zijn er geen bevindingen die wijzen op ernstige (en niet onderkende) risico's voor de privacy of in verband met de regels voor het verwerken van persoonsgegevens ten aanzien van de wettelijke regeling over de eenmalige gegevensoverdracht in artikel 10.4 van de Jeugdwet. Die bevindingen zijner, gelet op de taken en werkwijze van het deelproject eenmalige gegevensoverdracht, ook niet ten aanzien van de onder verantwoordelijkheid van het project eenmalige gegevensoverdracht overdracht in te richten tijdelijke centrale voorziening om de verstrekking van gegevens aan gemeenten te faciliteren. Het project eenmalige gegevensoverdracht is een deelproject van het project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd, een gezamenlijk project van de ministeries van VWS en V&J.

1.5 Opsomming van de verschillende bevindingen en aanbevelingen

Hieronder worden de 22 bevindingen en 15 aanbevelingen van de gehele PIA opgesomd.

Bevindingen t.a.v. continuïteit en de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 1: Bij de eenmalige gegevensoverdracht is er gelet op de vereiste en noodzakelijke continuïteit sprake van een zwaarwegend algemeen belang.

Bevinding 2: Het feit dat er bij de eenmalige gegevensoverdracht sprake is van een zwaarwegend algemeen belang geeft echter nog niet aan welke gegevens over welke groepen van jeugdigen onderdeel van de eenmalige overdracht uit dienen te maken en op welke wijze (hoe) de eenmalige gegevensoverdracht plaats dient te vinden. Deze twee onderwerpen vergen een afzonderlijke en nauwkeurige beoordeling.

Bevinding 3: Artikel 12.4 van de Jeugdwet regelt dat gemeenten zich tijdig en adequaat voor dienen te bereiden voor o.a. de continuïteit van zorg voor jeugdigen en hun ouders. Het is deze taakstellende bepaling die een belangrijke juridische basis geeft voor het verwerken van gegevens door gemeenten in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht.

Bevindingen t.a.v. het treffen van een (aangepaste en nieuwe) regeling voor de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 4: Een afzonderlijke wettelijke regeling is noodzakelijk om de eenmalige gegevensoverdracht in 2014 plaats te laten vinden vóór de inwerkingtreding van de Jeugdwet.

Bevinding 5: Bij een wettelijke regeling van zeer praktijk-gerichte en concrete gegevensverwerkingen zoals de eenmalige gegevensoverdracht, is het om een juiste en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens te verzekeren en te bevorderen van belang om (steeds) nauwkeurig te bezien of een (eerder) getroffen regeling inderdaad voldoende aansluit bij de te regelen praktijk en uitvoering van de gegevensverwerking. Het, indien nodig, aanpassen van de te treffen wettelijke regeling draagt bij aan een juiste en zorgvuldige gegevensverwerking. Door aanpassing wordt immers voorkomen dat de uitvoerende organisaties al van meet af aan getroffen worden door onnodig ontoereikende of onpraktische regelgeving. Uiteraard dienen daarbij de grenzen die privacybescherming stelt gerespecteerd te worden en is het niet mogelijk om alle eventuele wensen van de praktijk ook met nieuwe regelgeving te honoreren.

Een dergelijke aangepaste regeling voor de eenmalige gegevensoverdracht is opgenomen in de Nota van Wijziging (TK, 33 684, nr. 11, onderdelen VV en WW).

Bevinding t.a.v. de taken van gemeenten bij de eenmalige gegevens overdracht

Bevinding 6: De taken van gemeenten bij de eenmalige gegevensoverdracht zijn opgenomen in artikel 12.4 en in artikel 10.4 van de Jeugdwet. Deze artikelen omschrijven de taken en bieden een adequate basis voor de doeleinden van het verwerken van gegevens.

Bevinding t.a.v. de doelen van de gegevensverwerking bij de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 7: Artikel 10.4, eerste lid, van de Jeugdwet geeft de op grond van artikel 7 van de Wet bescherming persoonsgegevens vereiste duidelijke en nauwkeurige omschrijving van de doeleinden waarvoor gegevens verwerkt worden.

Bevinding t.a.v. grondslagen voor de gegevensverwerking

Bevinding 8: Artikel 12.4 en artikel 10.4 van de Jeugdwet geven aan dat artikel 8, onder c en onder e, van de Wet bescherming persoonsgegevens de juridische grondslagen zijn voor het verwerken van gegevens door aanleveraars van gegevens, binnen de tijdelijke faciliterende centrale voorziening en door gemeenten bij de eenmalige gegevensoverdracht. Deze grondslagen zijn toereikend voor de voorziene verwerking van persoonsgegevens.

De inhoudelijke kern van de PIA betreft de vraag of en in hoeverre het noodzakelijk is om persoonsgegevens over de verschillende groepen van jeugdigen te verstrekken bij de eenmalige overdracht. Het beginsel van “noodzaak” houdt in dat gegevens enkel verwerkt mogen worden als dit noodzakelijk is voor een bepaald specifiek doel en dat, als dit inderdaad zo is, ook enkel de voor dat doel noodzakelijke gegevens verwerkt mogen worden. In die zin wordt ook wel gesproken over de dubbele noodzaak. Het noodzakelijkheidsvereiste betekent bijvoorbeeld dat ‘nuttig’ of ‘handig’ onvoldoende reden is om persoonsgegevens te verwerken. Vanuit een juridisch oogpunt wordt de noodzakelijkheid ingevuld door de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Proportionaliteit ziet daarbij op de verhouding tussen doel en middel: is de gegevensverwerking een bruikbaar middel om het doel te bereiken? Subsidiariteit ziet daarbij op de vraag of er voor het voorziene verwerken van gegevens alternatieven zijn die minder privacy gevoelig zijn of meer waarborgen bieden.

Terzijde

Bij de begrippen ‘noodzaak’, ‘proportionaliteit’ en ‘subsidiariteit’, blijft het voor en in de praktijk altijd erg lastig om deze “handen en voeten te geven”. Het blijft, anders gezegd, uitermate moeilijk om bij die sterk juridische begrippen “beeld en geluid te krijgen”.

Om het wat plastischer aan te duiden kan bij het begrip ‘noodzaak’ een verband gelegd worden met het spreekwoord “het doel heiligt de middelen”. Noodzaak betekent daarbij dat het doel de middelen dus juist niet heiligt. Het spreekwoord “niet schieten met een kanon op een mug” past bij het begrip ‘proportionaliteit’. En bij het begrip ‘subsidiariteit’ kan het spreekwoord “waarom moeilijk doen als het makkelijk kan” een rol spelen. Dit dan in die zin dat het verwerken van veel gegevens (moeilijk doen) niet nodig is als het ook met minder gegevens (makkelijk doen) kan. Ook het spreekwoord “wie het kleine niet eert is het grote niet weert” kan zicht geven op de invulling van het begrip ‘subsidiariteit’. Immers, wie geen moeite doet om te onderzoeken of ook met minder persoonsgegevens volstaan kan worden, heeft geen rechtvaardiging om dan maar de “gemakkelijkste weg” te kiezen en veel persoonsgegevens te gebruiken.

Bevinding en aanbeveling t.a.v. de verschillende groepen van jeugdigen

Bevinding 9: De redenen om alle jeugdigen die op 1 januari 2015 zorg ontvangen, kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering hebben deel uit te laten maken van de eenmalige gegevensoverdracht voldoen in algemene zin aan het vereiste van proportionaliteit.

Aanbeveling 1: Besteed aandacht aan maatvoering en noodzakelijkheid bij de daadwerkelijke uitvoering van de overdracht van gegevens. Voor een uitgebreide weergave van deze aanbeveling wordt verwezen naar paragraaf 6.5.2.1. Voor een aantal groepen zoals de Jeugd-GGZ en jeugdreclassering is onder voorwaarden voorstelbaar dat deze toch geen onderdeel uit behoeven te maken van de eenmalige gegevensoverdracht. Daarvoor is een nadere standpuntbepaling nodig.

Bevindingen en aanbevelingen t.a.v. de over te dragen gegevens (de gegevensset)

Bevinding 10: De gegevens zoals omschreven in art. 10.4 van de Jeugdwet zijn in beginsel noodzakelijk te achten voor de eenmalige gegevensoverdracht. Het verwerken van het burgerservicenummer voldoet aan de daaraan specifiek gestelde vereisten en het (beperkt) verwerken van bijzondere gegevens is noodzakelijk, mits deze beperkt blijven tot een algemene aanduiding en daarbij beperkt blijven tot zogenaamde 'uitwendige' gegevens. Een nadere uitwerking en precisering dient plaats te vinden. Artikel 10.4, zevende lid, biedt daartoe de noodzakelijke grondslag c.q. delegatiebepaling.

Bevinding 11: De in het Plan van aanpak opgesomde gegevens (beperkte gegevensset) zijn op zich noodzakelijk, maar bij gegevens over de contactpersoon (jeugdige of ouder) zijn zeker nog wel vraagtekens te zetten. De noodzaak om het telefoonnummer van contactpersonen in de gegevensset op te nemen staat zeker (nog) niet vast. Bij het telefoonnummer speelt ook of en in hoeverre de contactpersoon verwacht dat hij of zij telefonisch door gemeenten benaderd wordt. Daar komt bij dat ongevraagde of onverwachte telefoontjes vaak minder op prijs gesteld worden.

Aanbeveling 2: Onderzoek nader of het telefoonnummer van de contactpersoon inderdaad noodzakelijk is. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanbeveling over de kwaliteit van gegevens over de betrouwbaarheid van het telefoonnummer van de contactpersoon.

Aanbeveling 3: Voorkomen dient te worden dat onnodig of onbedoeld (inhoudelijke) bijzondere gegevens verwerkt worden. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de

aanbeveling bij het onderdeel over de groepen van jeugdigen over maatvoering en noodzakelijkheid bij de daadwerkelijke uitvoering van de overdracht van gegevens

Aanbeveling 4: Onderzoek of het mogelijk is in de beperkte gegevensset een gegeven op te nemen die aangeven in welke mate het waarschijnlijk is dat de jeugdige in 2015 uit zal stromen dan wel er in 2015 sprake zal zijn van een aanvraag voor vervolghulp. Deze aanbeveling en de uitvoerbaarheid daarvan hangt samen met de uitvoering van het nieuwe artikel 110a van de Wet op de Jeugdzorg over het gebruik van het burgerservicenummer in de jeugdzorg (TK 33 672, nr. 2).

Bevindingen en aanbevelingen t.a.v. de ontwikkeling en het beheer van een faciliterende tijdelijke centrale voorziening

Bevinding 12: Er is voldoende grond om een tijdelijke faciliterende centrale voorziening in te richten om de eenmalige overdracht te faciliteren. Artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet bevat daarvoor de noodzakelijke juridische basis. Een dergelijke wettelijke basis is met name noodzakelijk in verband met het verbod in artikel 16 Wbp op het verwerken van bijzondere gegevens zonder een specifieke juridische basis.

Bevinding 13: Het Plan van aanpak biedt een solide basis om ook juridisch gezien te komen tot een voorziening waarbij op zorgvuldige en veilige wijze gegevens verwerkt zullen worden.

Bevinding 14: Vanuit privacy-oogpunt bezien hebben bij de daadwerkelijke verstrekking van gegevens aan gemeenten de modaliteiten 4 (CAK) en 5 (USB-stick) uit het Plan van aanpak de voorkeur. In beide gevallen blijft het beheer dicht tegen de overheid aanliggen en kan, met name t.a.v. het CAK, gebruik gemaakt worden van reeds bestaande voorzieningen die aansluiten bij het jeugdveld en de nieuwe taken van de gemeenten.

Bevinding 15: Binnen het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd bestaat de nodige aandacht voor een zorgvuldige ontwikkeling en privacy by design bij de ontwikkeling van ICT-voorzieningen.

Aanbeveling 5: Wijs de minister van VWS expliciet aan als de verantwoordelijke als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens voor de tijdelijke centrale voorziening. De verantwoordelijkheid van de minister van VWS voor de faciliterende voorziening houdt daarbij tevens een zorgplicht in ten aanzien van het leveren van gegevens aan de voorziening en het leveren van gegevens door de voorziening aan de gemeenten.

Aanbeveling 6: Volg bij de verstrekking van gegevens de werkwijze uit het Plan van aanpak waarbij gemeenten tweemaal een gegevensverzameling (bestand) ontvangen dan wel op kunnen halen i.p.v. bijvoorbeeld continue toegang voor gemeenten. Dit beperkt de risico's op onbedoeld verlies of onnodige verspreiding van gegevens.

Aanbeveling 7: Neem in de ministeriele regeling ter uitwerking van artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet t.a.v. de centrale voorzienig bepalingen op die de volgende elementen bevatten:

- de zorgplicht dat de voorziening ervoor zorgt dat de gegevens van de verstrekker veilig en zorgvuldig bij de juiste ontvanger terechtkomen. Met het woord 'veilig' wordt dan bedoeld dat de gegevens worden beschermd tegen oneigenlijk gebruik (datalekken); het woord 'zorgvuldig' ziet toer op de juistheid van de gegevens;
- dat de gegevensverstrekking aan gemeenten op elektronische wijze geschiedt met behulp van de tijdelijke voorziening;
- dat de in de tijdelijke voorziening opgenomen gegevens vernietigd worden zodra de tijdelijke voorziening zijn rol begin 2015 vervuld heeft.

Bevinding en aanbevelingen t.a.v. de kwaliteit van gegevens

Bevinding 16: De constatering uit de voor de eenmalige gegevensoverdracht uitgevoerde onderzoeken dat "Wat nu niet (of niet volledig, niet correct) in bestaande registratiesystemen staat, er in 2014/2015 ook niet uit kan komen" wordt onderschreven. Artikel 10.4, vierde lid, van de Jeugdwet die inhoudt dat gemeenten zelf nadere actie ondernemen om, bij onduidelijkheid, de juiste woonplaats vast te stellen, is dan ook een noodzakelijke bepaling.

Aanbeveling 8: Maak gemeenten duidelijk welke kwaliteits-gebreken er kunnen zijn met betrekking tot de gegevens.

Aanbeveling 9: Maak gemeenten duidelijk dat niet zomaar 'automatisch' op basis van de ontvangen gegevens gehandeld kan worden. De eenmalige gegevensoverdracht is immers ondersteunend voor de overgang en bijvoorbeeld niet bedoeld of geschikt om op basis daarvan vervolgbeslissingen te nemen. Men dient bijvoorbeeld bedacht te zijn op verhuizingen, tussentijdse gezagswijzigingen of wijzigingen in het kader van jeugdzorg. Leveranciers van gegevens zullen niet altijd tijdig van dergelijke wijzigingen op de hoogte zijn om deze in het kader van de levering van gegevens voor de eenmalige overdracht in 2014 aan te kunnen geven.

Aanbeveling 10: Vanuit het oogpunt van kwaliteit van de gegevens kan betwijfeld worden of het door jeugdhulpaanbieders eventueel vastgelegde telefoonnummer van de contactpersoon wel voldoende betrouwbaar is. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanbeveling over de noodzaak om het telefoonnummer van de contactpersoon op te nemen bij de te verstrekken gegevens.

Bevinding en aanbevelingen t.a.v. de informatiebeveiliging van een faciliterende centrale voorziening

Bevinding 17: Er is geen noodzaak om in een ministeriele regeling nadere regels te stellen over de informatiebeveiliging van de tijdelijke faciliterende centrale voorziening voor de eenmalige overdracht.

Aanbeveling 11: Neem de informatiebeveiliging van de voorziening op in de reguliere en staande informatiebeveiliging van het ministerie van VWS. Informeer en overleg daarbij met de Beveiligingsambtenaar (BvA), de Functionaris voor de gegevensbescherming (FG) en zo nodig met de Chief Information Officer (CIO) van het ministerie van VWS.

Aanbeveling 12: Wees bij uitbesteding van het beheer bedacht op goede schriftelijke afspraken met de beheerder. Het gaat hierbij om een bewerkersovereenkomst als bedoeld in art. 14 van de Wet bescherming persoonsgegevens. Stel daarbij een 'strenge' bewerkersovereenkomst op in samenwerking met de FG, de BvA en, zo nodig, de CIO van het ministerie van VWS.

Bevinding en aanbeveling t.a.v. de verantwoording en beheersbaarheid van een faciliterende centrale voorziening

Bevinding 18: Er is geen aanleiding om nadere voorschriften of regels voor te stellen t.a.v. de verantwoording of beheersbaarheid.

Aanbeveling 13: Voer in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliance-toets uit met betrekking tot de nadere regelgeving én voor de thans nog te ontwikkelen tijdelijke voorziening om de éénmalige overdracht van gegevens te faciliteren.

Bevinding t.a.v. de juridische rechten van betrokkenen (jeugdigen en hun ouders)

Bevinding 19: Er is geen aanleiding om voor wat betreft de eenmalige overdracht en de tijdelijke verwerking van gegevens daarbij af te wijken van de reeds bestaande rechten op kennisneming (inzage), correctie, verwijdering en verzet (bezwaar) en de bepalingen daarover in de Wet bescherming persoonsgegevens.

Bevindingen en aanbeveling t.a.v. de positie van betrokkenen (jeugdigen en ouders)

Bevinding 20: De redenen om bij de eenmalige overdracht geen toestemming van betrokkenen (jeugdige en ouders) te vragen, zijn valide. Daarbij speelt tevens dat de in artikel 8, onder c (wettelijk voorschrift) en onder e (uitvoering publiekrechtelijke taak), van de Wet bescherming persoonsgegevens opgenomen grondslagen, reeds deugdelijk zijn voor het verwerken van gegevens bij de eenmalige gegevensoverdracht.

Bevinding 21: Het is van belang om jeugdigen en ouders te betrekken bij de eenmalige overdracht. Het plan van aanpak voorziet daartoe reeds in communicatie richting jeugdigen en ouders. Artikel 10.4, vijfde lid, van de Jeugdwet bevat een specifieke bepaling over het door jeugdhulpaanbieders informeren van jeugdigen en ouders.

Aanbeveling 14: Overweeg in het kader van het informeren van en transparantie voor betrokkenen (jeugdigen en ouders) om, als gemeenten actief contact opnemen met jeugdigen of ouders in het kader van vervolghulp, zij daarbij een overzicht verstrekken (meezenden) van de gegevens die de gemeente reeds in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht ontvangen heeft.

Bevinding en aanbeveling t.a.v. toezicht en controle

Bevinding 22: Voor wat het toezicht betreft, kan opgemerkt worden dat de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS reeds aangegeven heeft een actieve toezichthoudende rol te zullen vervullen ten aanzien van het verwerken van gegevens binnen de tijdelijke voorziening. Mede daardoor is er geen aanleiding om bijvoorbeeld afzonderlijke audits of zelfrapportages t.a.v. de tijdelijke centrale voorziening te verplichten. In dit verband kan ook gewezen worden op de aanbeveling om in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliance-toets uit te voeren met betrekking tot de nadere regelgeving én voor de thans nog te ontwikkelen tijdelijke

voorziening om de éénmalige overdracht van gegevens te faciliteren.

Aanbeveling 15: Overweeg het invoeren van een notificatiebericht over de vernietiging van gegevens overeenkomstig artikel 10.4, zesde lid, van de Jeugdwet. Een dergelijke notificatie sluit aan bij hetgeen in bewerkersovereenkomsten ter uitvoering van artikel 14 van de Wet bescherming persoonsgegevens reeds gebruikelijk is en sluit tevens aan bij het onderzoek van het College bescherming persoonsgegevens over het vernietigen door gemeenten van in de reisdocumentenadministraties opgeslagen vingerafdrukken. Een bericht van vernietiging kan daarbij bekend gemaakt worden via de reguliere procedure voor gemeentelijke bekendmakingen en publicatie daarvan kan eenvoudig plaatsvinden onder “www.overheid.nl” .

1.6 Suggesties voor het door gemeenten verwerken van de ontvangen gegevens

Tot het onderwerp (object) van de PIA behoort niet hoe de gemeenten omgaan met de gegevens die gemeenten voor de eenmalige overdracht ontvangen. De regelgeving over de eenmalige overdracht zal het verwerken van gegevens door gemeenten reguleren. Daarnaast bevat de PIA een aantal aanbevelingen die relevant zijn voor de verwerking van de ontvangen gegevens door de gemeenten.

Voorgaande wil echter niet zeggen, dat het niet mogelijk of wenselijk is om (toch) enige opmerkingen te wijden aan de verwerking van de ontvangen gegevens door gemeenten. Daarom worden hieronder, tentatief, een negental suggesties gedaan voor het door gemeenten verwerken van de bij de eenmalige overdracht ontvangen gegevens.

Suggesties voor het deelproject eenmalige gegevensoverdracht t.a.v. het door gemeenten verwerken van de ontvangen gegevens

- 1) Neem uitleg over de wettelijke bepalingen en vereisten op in de reeds in het Plan van aanpak voorziene communicatie.
- 2) Stel in overleg met de VNG/KING een handreiking op met suggesties voor een zorgvuldige en beheersbare verwerking van de door gemeenten te ontvangen gegevens. Besteed daarin uitdrukkelijk aandacht aan de vraag voor welke personen rechtstreekse toegang tot de ontvangen gegevens (autorisatie) noodzakelijk is en, zo nodig, een controlemechanisme betreffende deze toegang. Dit is overigens afhankelijk van de wijze waarop het daadwerkelijk verstrekken van gegevens vorm gegeven zal worden.

Suggesties voor gemeenten

3) Sluit, indien mogelijk, bij het gebruik van de ontvangen gegevens aan bij de regionale transitiearrangementen.

4) Leg de ontvangen c.q. op te halen gegevensbestanden afzonderlijk en afgeschermd vast in plaats van een integrale overname van de ontvangen gegevens in bijvoorbeeld financiële systemen (betaling), productiesystemen voor de uitvoering van de Jeugdwet of meer algemene distributie-achtige systemen voor de gemeentelijke bedrijfsvoering zoals 'mid-offices'. Dit voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens.

5) Beleg de verantwoordelijkheden over het beheer van de ontvangen gegevens bij een specifiek aangewezen medewerker (directielid of afdelingshoofd) op een wijze die, zo mogelijk, vergelijkbaar is met de wijze waarop het beheer van de GBA en de registratie betreffende identiteitsdocumenten belegd is. Weliswaar is de gegevensset in omvang beperkt, maar de set bevat het burgerservicenummer en bijzondere en gevoelige gegevens over jeugdigen en de aard van de door hen ontvangen zorg/hulp. Daarnaast bevat de gegevensset ook informatie over kindbescherming en jeugdreclassering.

6) Neem, uit het specifiek aangelegde bestand, enkel gegevens op in financiële systemen indien er daadwerkelijk sprake is van geïndividualiseerde betaling. Een dergelijke handelwijze vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak.

7) Neem, uit het specifiek aangelegde bestand, enkel gegevens op in het productiesysteem voor de uitvoering van de Jeugdwet indien daadwerkelijk actief contact opgenomen wordt met de jeugdige of ouders dan wel indien er daadwerkelijk een aanvraag voor vervolghulp ontvangen wordt. Ook dit vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak.

8) Voer eventuele (statistische) analyses uit ten behoeve van inkoop, het zicht krijgen op de te ontvangen facturen en de planning van de werkzaamheden betreffende het contact opnemen voor vervolghulp op het afzonderlijke bestand. Ook dit voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens.

9) Ontwikkel in het kader van "één gezin - één plan" een eenduidige en controleerbare procedure om in het kader van de eenmalige overdracht ontvangen gegevens indien dit noodzakelijk en toegestaan is te kunnen raadplegen. Deze werkwijze heeft de voorkeur in plaats van dat alle of een groot deel van de medewerkers belast wordt met de integrale intake en rechtstreekse toegang verkrijgen tot het bestand met gegevens voor de eenmalige overdracht. Een dergelijke handelwijze vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak en voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens en beveiligingsrisico's.

2 Privacy Impact Assessments

2.1 Een omschrijving van de PIA

Een PIA kan worden omschreven als een hulpmiddel bij het inschatten van privacyrisico's bij wetgeving en bij ICT- projecten. Een PIA dient om tijdig inzicht te krijgen wat de gevolgen en risico's van wetgeving, een project of activiteit kunnen zijn, met name voor wat betreft inbreuken op de persoonlijke levenssfeer. Daarbij worden ook aanbevelingen meegenomen voor het treffen van maatregelen om de geconstateerde risico's af te wenden. Uiteindelijk moet de PIA inzicht geven in hoeverre en onder welke voorwaarden het project, eventueel met aanvullende maatregelen, doorgang kan vinden. Een PIA draagt daarmee bij aan het vermijden of verminderen van privacy risico's. Een impact assessment (effectbeoordeling) wordt door de International Association for Impact Assessment (IAIA) wat formeel omschreven als "de identificatie van toekomstige gevolgen van een huidige of voorgestelde actie". Naast de mogelijkheid om een PIA te voeren, zijn er diverse andere privacy hulpmiddelen beschikbaar om de privacyaspecten van gegevensverwerkingen te beoordelen. Veel van deze middelen zijn direct op de toetsing van de naleving van de wettelijke eisen gericht. Een PIA verschilt van deze hulpmiddelen omdat het zich niet beperkt tot de vraag of de activiteiten en verwerkingen bij wet zijn toegestaan, maar ook hoe het vraagstuk bijvoorbeeld maatschappelijk wordt ervaren. Het beperkt zich daarbij niet alleen tot dataprotectie wet en regelgeving, maar richt zich ook breder op percepties van privacy, en de uitgangspunten van dataprotectie. Een PIA richt zich ook op de vraag of de organisatie in staat om eventuele tekortkomingen te signaleren, en er bereidheid is om de maatregelen te treffen die het risico kunnen afwenden ('in control').

Een PIA toetst, kort gezegd, **of** de voorziene gegevensverwerking inderdaad doorgang dient te vinden, **welke** gegevensverwerkingen dan noodzakelijk zijn en vervolgens **hoe** deze gegevensverwerkingen plaats mogen vinden.

Een PIA kan op verschillende momenten uitgevoerd worden. Bijvoorbeeld voorafgaande aan het treffen van regelgeving, voorafgaande aan de ontwikkeling van ICT-projecten of op het moment dat regelgeving of ICT-projecten een nieuwe fase in gaan. In bepaalde gevallen kan een PIA de nadruk hebben op privacy by design, in nadere gevallen kan er meer nadruk zijn op compliance-achtige aspecten. Het onderscheid tussen een vroegtijdige risico-achtige PIA en compliance is echter vaak lastig aan te brengen. De verwevenheid van een risico-beoordeling, privacy by design en compliance-achtige aspecten kwam ook naar voor in het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 5 maart 2013 over het Toetsmodel PIA Rijksdienst (z2012-00847).

De benodigde flexibiliteit bij de uitvoering van een PIA houdt in dat een PIA iedere keer maatwerk is.

2.2 Het ontstaan en de ontwikkeling van de PIA

De PIA als instrument is oorspronkelijk tot ontwikkeling gekomen in landen met een Angelsaksisch georiënteerd rechtssysteem. Zo verschenen er rond 2005 modellen en beschrijvingen voor een PIA van de hand van de Canadese, de Britse en de Australische privacy-toezichthouders. Ook de federale overheid van de Verenigde Staten kwam in die periode met een model en procedure voor het uitvoeren van een PIA. De PIA was daarbij verbonden met het eerder door o.a. de Nederlandse privacy toezichthouder ontwikkelde uitgangspunt van “Privacy Enhancing Technologies” en met het in bijvoorbeeld artikel 13 van de Wet bescherming persoonsgegevens wat impliciet opgenomen uitgangspunt van “Privacy by design”.

Belangrijke ontwikkelingen in Nederland bij de ontwikkeling van een PIA zijn de motie Franken van 17 mei 2011 over het uitvoeren van een PIA in het kader van wetgeving (EK, 31 051, nr. D) en bijvoorbeeld de motie Elissen en Gesthuizen van 13 oktober 2011 over privacy by design en safety by design bij de ontwikkeling van nieuwe ICT-projecten (TK, 26 643, nr. 203). De ontwikkeling en de uitvoering van een PIA kwam ook aan de orde in de Notitie Privacybeleid van het kabinet van 29 april 2011. Ook in het Regeerakkoord komt het uitvoeren van een PIA aan de orde.

In november 2011 was er in het kader van de I-strategie Rijk het besluit van het kabinet om de bestaande maatregelen ten aanzien van de beheersing van grote ICT-projecten van het Rijk uit te breiden met maatregelen ter bescherming van privacy. De reeds bestaande eisen ten aanzien van de inhoud van projectplannen voor grote ICT-projecten zijn daartoe aangevuld met de eis om in het projectplan informatie op te nemen of er bij het project sprake is van het opnemen van privacygevoelige gegevens en koppelingen of verrijking daarvan en om, zo nodig, een PIA uit te voeren.

Inmiddels is voor een PIA voor de Rijksdienst het *Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst* van 24 juni 2013 (Bijlage bij TK, 26 643, nr. 282) verschenen. Het Toetsmodel dient vanaf 1 september 2013 standaard te worden toegepast bij ontwikkeling van nieuwe wetgeving en beleid waarmee de bouw van nieuwe ICT-systemen of de aanleg van grote databestanden wordt voorzien.

3 Het onderwerp (object) van de PIA eenmalige overdracht

3.1 De Jeugdwet, continuïteit en het deelproject eenmalige overdracht

3.1.1 De nieuwe Jeugdwet

De nieuwe Jeugdwet zal, zo is voorzien, per 1 januari 2015 in werking treden. Het voornaamste doel van de Jeugdwet is dat alle kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en meedoen in de samenleving naar vermogen. Belangrijke uitgangspunten van het nieuwe stelsel zijn dat:

- ingezet wordt op meer preventie en betere ondersteuning;
- uitgegaan wordt van de eigen kracht van jeugdigen en hun ouders;
- beter samengewerkt wordt rond gezinnen;
- problemen minder gemedicaliseerd worden;
- zorg op maat verleend wordt; en
- aansluiting van het gedwongen kader op de gemeentelijke jeugdhulp wordt gerealiseerd.

Een kenmerkend element bij de nieuwe verdeling van taken en werkzaamheden is de nieuwe rol voor de gemeenten. De gemeenten worden bestuurlijk en financieel verantwoordelijk voor de inrichting en bekostiging voor lokale en regionale jeugdhulp en preventie. Alle sectoren uit het huidige stelsel vallen daaronder. Daarnaast worden de gemeenten verantwoordelijke voor de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door gecertificeerde instellingen. De Jeugdwet is daarmee onderdeel van de drie decentralisaties binnen het sociaal domein. Op dit moment (onder de oude wetgeving) hebben de gemeenten geen (formele) rol bij de uitvoering van jeugdzorg, kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De nieuwe rol van de gemeenten vervangt, in hoofdzaak, de huidige rol van de provincies en (deels) van de huidige bureaus jeugdzorg (BJZ), de zorgkantoren en verzekeraars.

3.1.2 Continuïteit en de eenmalige overdracht

Continuïteit van jeugdzorg/hulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering is de belangrijkste reden voor de eenmalige overdracht en de regeling daarvan in artikel 10.4 van de Jeugdwet

De toelichting bij artikel 10.4 zegt over continuïteit.

De regering hecht eraan dat de decentralisatie van de verschillende vormen van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering zo zorgvuldig mogelijk plaatsvindt. Continuïteit van zorg voor de jeugdige en zijn ouders wordt daarbij als een centraal aandachtspunt gezien. Daartoe is het noodzakelijk dat de gemeente reeds in een vroeg stadium beschikt over de gegevens van alle jeugdigen en

hun ouders die voor inwerkingtreding van de onderhavige wet al een vorm van ondersteuning, hulp of zorg ontvangen op andere grondslag. Een aantal essentiële gegevens zullen daarom eenmalig per jeugdige of zijn ouders worden overgedragen aan de gemeente vanuit bijvoorbeeld aanbieders van jeugdzorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg, zorgaanbieders in het kader van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ, zorgverzekeraars en indicerende instanties (BJZ en CIZ). De gemeente kan zich daardoor gedegen voorbereiden door tijdige inkoop van de juiste vormen van jeugdhulp en kan de jeugdigen en hun ouders, van wie de aanspraak ingevolge de oude wetgeving afloopt na inwerkingtreding van deze wet, actief benaderen met de vraag of voortzetting van de hulp gewenst of noodzakelijk is. Indien gemeenten niet zouden kunnen beschikken over deze gegevens, kunnen zij ook niet het initiatief nemen om tijdig met deze cliënten in overleg te treden. In dat geval zou de continuïteit van de ondersteuning, hulp en zorg in gevaar kunnen komen.

Om de continuïteit van zorg/hulp en de continuïteit van de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering te waarborgen, is het noodzakelijk dat de gemeenten voor hun nieuwe taken en werkzaamheden reeds in 2014 over gegevens, waaronder persoonsgegevens, beschikken om zo de overgang naar het nieuwe stelsel zorgvuldig plaats te laten vinden en continuïteit van zorg/hulp te waarborgen. De taak van de gemeenten voor een zorgvuldige overgang komt (eveneens) tot uitdrukking in artikel 12.4 van de Jeugdwet, waarin bepaald is dat gemeenten zich tijdig en adequaat voor dienen te bereiden op o.a. de continuïteit voor jeugdigen en hun ouders.

De noodzaak van continuïteit voor de eenmalige overdracht van persoonsgegevens is gelijk aan de redenen voor een eerdere vergelijkbare regeling van eenmalige overdracht in het kader van de overheveling van begeleiding van de AWBZ naar de Wmo. Die eerdere regeling was opgenomen in artikel IXA van de Nota van wijziging van 4 april 2012 bij de Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning in verband met de uitbreiding van gemeentelijke taken op het terrein van de begeleiding en een gewijzigde verdeling van de bestuurlijke verantwoordelijkheid (TK, 33 127, nr. 27). In het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 24 april 2012 (z2012-00243) is over de in dat kader getroffen regeling voor de eenmalige overdracht door het Cbp opgemerkt:

Het CBP constateert ook dat met de gegeven toelichting aannemelijk wordt gemaakt dat bij de 'warme overheveling' een zodanig zwaarwegend algemeen belang gemoeid is dat dit de voorgestelde bepaling die ziet op verwerking van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende gezondheid, kan rechtvaardigen.

Het is aannemelijk dat dit eerder in april 2012 gegeven oordeel over de Wmo de reden is waarom het Cbp in het advies over de Jeugdwet van 5 maart 2013 (z2013-00048) geen afzonderlijke opmerkingen gemaakt heeft over de in het voorstel van wet (TK, 33 684, nr. 2) in

de artikelen 10.4 tot en met 10.6 opgenomen regeling over de eenmalige overdracht. In die zin kan dan ook aangenomen worden dat het Cbp geen opmerkingen of bezwaren had ten aanzien van de eenmalige overdracht in het kader van de Jeugdwet.

Het in de artikelen 10.1 tot en met 10.3 van de Jeugdwet opgenomen overgangsrecht speelt een belangrijke en bepalende rol bij de eenmalige gegevensoverdracht. Uitgangspunt t.a.v. jeugdhulp is dat de aanspraken op zorg/hulp op basis van de oude regelingen in 2015 blijven bestaan tot de afloop van de aanspraak in 2015 of tot uiterlijk 31 december 2015. Uitzonderingen zijn er voor pleegzorg waarvan de aanspraak ook na 2015 blijft bestaan en voor de huidige pgb's die door gemeenten per 1 januari 2015 omgezet kunnen worden in zorg in natura. Een tweede uitgangspunt is dat de bestaande zorg/hulp in 2015 voortgezet wordt door dezelfde behandelaar en jeugdhulpaanbieder. De Jeugdwet bevat geen overgangsregeling voor kinderschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Een regeling daarvoor is voorzien in de Invoeringswet. Er zal een overgangstermijn van 1 jaar worden gehanteerd.

Bevindingen t.a.v. continuïteit en de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 1: Bij de eenmalige gegevensoverdracht is er gelet op de vereiste en noodzakelijke continuïteit sprake van een zwaarwegend algemeen belang.

Bevinding 2: Het feit dat er bij de eenmalige gegevensoverdracht sprake is van een zwaarwegend algemeen belang geeft echter nog niet aan welke gegevens over welke groepen van jeugdigen onderdeel van de eenmalige overdracht uit dienen te maken en op welke wijze (hoe) de eenmalige gegevensoverdracht plaats dient te vinden. Deze twee onderwerpen vergen een afzonderlijke en nauwkeurige beoordeling.

Bevinding 3: Artikel 12.4 van de Jeugdwet regelt dat gemeenten zich tijdig en adequaat voor dienen te bereiden voor o.a. de continuïteit van zorg voor jeugdigen en hun ouders. Het is deze taakstellende bepaling die een belangrijke juridische basis geeft voor het verwerken van gegevens door gemeenten in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht.

3.1.3 Het deelproject eenmalige gegevensoverdracht

De eenmalige overdracht van gegevens aan gemeenten behoort tot het *deelproject eenmalige gegevensoverdracht*. Het deelproject eenmalige gegevensoverdracht is één van de onderdelen van het *Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd*. Het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd is een gezamenlijk project van de ministeries van VWS en V&J. Tot het gehele project behoren de deelprojecten:

- Data en systematiek Beleidsinformatie;
- Standaarden voor gegevensuitwisseling;

- Justitiële Keteninformatisering;
- Eenmalige overdracht cliëntgegevens.

In het *Projectplan Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd* van 8 november 2012 (Projectplan) wordt de kern van het deelproject eenmalige gegevensoverdracht als volgt omschreven (p. 5):

Eenmalige overdracht cliëntgegevens

Voor de invoering van de nieuwe Jeugdwet dienen de dossiers [lees: de gegevens] van de uitvoerders binnen het huidige wettelijk kader (Wjz, Zvw, AWBZ, Wmo, strafrecht en beschermingsketen) te worden overgedragen naar de uitvoerders [lees: de gemeenten] binnen de nieuwe wet (Jeugdwet). Deze overdracht dient tijdig (minimaal 3 maanden voor invoering van de wet) te gebeuren en de over te dragen gegevens dienen juist en volledig te zijn.

- Als dit niet tijdig gebeurt, komt de continuïteit van de zorg in het geding en kan de rechtszekerheid van de cliënten worden geschaad.
- Er dient gekeken te worden naar een basisset die overgedragen moet worden op basis van 'need to know' en teneinde de eerdere genoemde continuïteit te waarborgen

In het Projectplan is voorzien in aandacht voor de privacyaspecten bij de verschillende deelprojecten, zoals het deelproject over de eenmalige gegevensoverdracht. Over aandacht voor privacyaspecten wordt op p.2 van het Projectplan vermeld:

Een belangrijk doel is het vroegtijdig anticiperen op privacyaspecten. Hierdoor wordt tijdig geborgd dat de informatievoorziening en gegevensverwerking op ketenniveau binnen het nieuwe stelsel aan alle privacy eisen voldoet. Juridische borging en privacy worden geborgd in de afzonderlijke deelprojecten.

Het Projectplan gaat vervolgens nader in op de juridische borging en privacy en stelt op p. 5:

Juridische borging en privacy

- Gegevensuitwisseling, zoals van cliëntgegevens, in het nieuwe stelsel vraagt om juridische borging waar het gaat om verwerking van gegevenssets door andere of meerdere actoren (zoals het burgerservicenummer BSN)
- Privacyissues dienen beledigd te worden in de conceptwet dan wel lagere wet en regelgeving evenals leveringstermijnen, bewaartermijnen en eventuele eisen aangaande gegevensstandaarden

- Het is belangrijk dat relevante onderwerpen op het gebied van informatievoorziening geregeld worden in de conceptwet over jeugdzorgstelsel, zonder dat dit beperkend werkt op de invulling van de nieuwe verantwoordelijkheden.

De uitvoering van een PIA voor de deelprojecten komt ook aan bod. Voor wat een PIA over de eenmalige gegevensoverdracht betreft, vermeld het Projectplan op p. 10 als één van de resultaten:

- Privacy Impact Assessment (PIA) voor de data-uitvragen en beheer van het bestand.

Het deelproject eenmalige gegevensoverdracht is opgenomen in onderdeel 2.3 van het *Geactualiseerd Transitieplan Jeugd* van 4 oktober 2013 van Transitiecommissie Stelselherziening Jeugd (TSJ)

3.1.4 De PIA ter uitvoering van het Projectplan, de motie Bergkamp en het regeringsbeleid betreffende een PIA voor de Rijksdienst

Deze PIA geeft uitvoering aan de in het Projectplan voorziene PIA voor het deelproject eenmalige gegevensoverdracht en geeft tevens uitvoering aan de motie Bergkamp van 4 april 2013 over een PIA betreffende de uitwisseling van gegevens over cliënten tussen partijen als provincies, gemeenten en bureau jeugdzorg (TK, 31 839, nr. 279). De PIA is aangekondigd in de brief aan de Tweede Kamer van de Staatssecretarissen van VWS en V&J van 13 mei 2013 (TK, 31 839 nr. 290).

De PIA sluit aan bij het advies van het Cbp van 5 maart 2013 (z2013-00048) over de Jeugdwet. Daarnaast geeft de PIA uitvoering aan het regeringsbeleid dat vanaf 1 september 2013 standaard een PIA dient te worden uitgevoerd bij ontwikkeling van nieuwe wetgeving en beleid waarmee de bouw van nieuwe ICT-systemen of de aanleg van grote databestanden wordt voorzien (zie: TK, 26 643, nr. 282). De PIA omvat daartoe de onderdelen en onderwerpen zoals opgenomen zijn in het *Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst van 24 juni 2013* (Bijlage bij TK, 26 643, nr. 282).

De PIA geeft ten aanzien van de nog te treffen ministeriele regeling op grond van artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet - in met name paragraaf 6 - tevens uitvoering aan de Motie Franken van 17 mei 2011 over het uitvoeren van een PIA in het kader van wetgeving (EK, 31 051, nr. D).

Voor wat een nog te ontwikkelen tijdelijke faciliterende centrale voorziening betreft, geeft de PIA - in met name paragraaf 7 - uitvoering aan de Motie Elissen en Gesthuizen van 13 oktober 2011 over privacy by design en safety by design bij de ontwikkeling van nieuwe ICT-projecten (TK, 26 643, nr. 203).

Zoals in paragraaf 2.1 is aangegeven, kan een PIA toetsen **óf** de voorziene gegevensverwerking inderdaad doorgang dient te vinden, **welke** gegevensverwerkingen dan noodzakelijk zijn en vervolgens **hoe** deze gegevensverwerkingen plaats mogen te vinden.

Vanwege de noodzakelijke continuïteit en de nieuwe rol van gemeenten, staat bij de PIA over de eenmalige overdracht de toets **óf** gegevens over gedragen dienen te worden niet centraal. Deze PIA toetst vooral gericht **welke** persoonsgegevens over **welke** groepen jeugdigen over gedragen mogen worden en **hoe** deze overdracht van persoonsgegevens mag geschieden. In die zin heeft deze PIA meer betrekking op juridische compliance en op beheeraspecten, dan dat de PIA betrekking heeft op de eventuele risico's in verband met maatschappelijke of politieke opvattingen t.a.v. de vraag of de overdracht van gegevens wel of geen doorgang dient te vinden. Uiteraard dient de overdracht zorgvuldig plaats te vinden.

Het feit dat de PIA voor de eenmalige overdracht met name toetst **welke** gegevens over **welke** groepen jeugdigen verstrekt mogen worden en **hoe** dit geschiedt, is de reden waarom deze PIA uitgevoerd is nadat de (definitieve) regeling in de Jeugdwet (art. 10.4) bekend was.

Voordat nader op de verschillende onderwerpen (objecten) van deze PIA wordt ingegaan, wordt in de volgende paragraaf een beeld geschetst van de eenmalige overdracht.

3.2 De eenmalige overdracht in beeld | *De complexe omgeving*

Jeugdigen die onder de Jeugdwet zullen vallen, bevinden zich onder de huidige regelgeving in één of meer domeinen: de AWBZ, de Zvw en/of de Wjz.

Bij de overname van de oude AWBZ zorg kan het gaan om zorg vanwege een verstandelijke (VG), zintuiglijke (ZG) of lichamelijke handicap (LG) of een psychiatrische aandoening (GGZ). Het kan daarbij gaan om extramurale zorg of zorg met verblijf. Daarnaast kan het gaan om zorg in natura of om een persoonsgebonden budget (Pgb).

Bij overname uit de Zvw gaat het in hoofdzaak om de eerste- en tweedelijns jeugd GGZ. Hierbij kan het om verblijfhulp gaan.

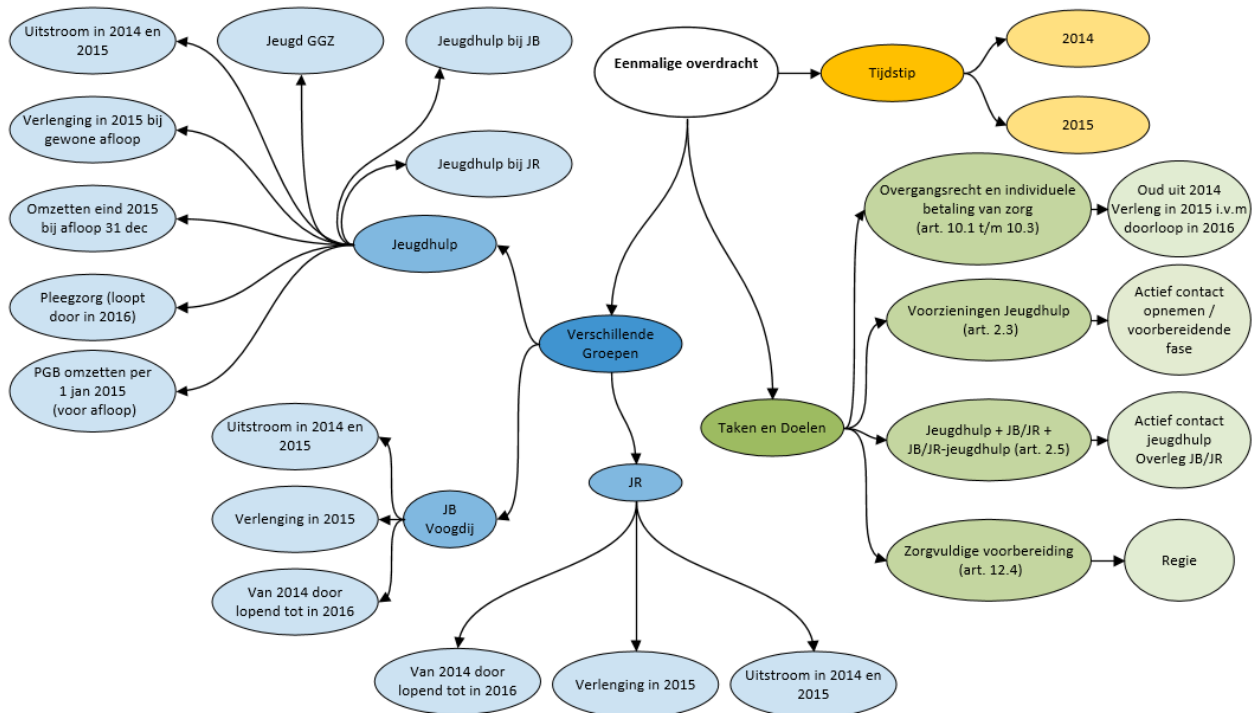
Bij de overname van de oude Wjz kan het gaan om opvoed- en opgroei problemen en dan gaat het om ambulante zorg, dagopvang, (deeltijd) verblijf in instelling of bij een pleeggezin of om observatiediagnostiek.

Al met al is er sprake van een overgang met vele verschillende aspecten en details. Zo verschilt de wijze van indicatiestelling thans per regeling en ook zijn per regeling verschillende instanties bij de indicatiestelling en verwijzing betrokken. Daarnaast gaat het om vele verschillende soorten van jeugdzorg en verschillende vormen van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Verder speelt ook het in de artikelen 10.1 tot en met 10.3 van de Jeugdwet opgenomen overgangsrecht een belangrijke rol bij de overgang naar het nieuwe stelsel en bij de overdracht van gegevens.

De complexe wereld van de jeugdzorg wordt in het ten behoeve van de eenmalige overdracht opgestelde *Plan van aanpak 'eenmalige gegevensoverdracht jeugd'* van 17 september 2013 (Plan van aanpak) aangegeven in onderstaand overzicht.

domein	grondslag/zorgvorm	indicatie	toelichting/opmerking
AWBZ	verpleging & verzorging (V&V): langdurige somatische aandoening	Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ): functies PV, VP, BG, BH en VB	alleen de functies PV, BG en kortdurend VB gaan over naar de JW + voor VG- en GGZ-cliënten ook de functies BH en VB (ZZP < 5); de rest blijft achter in de kern-AWBZ (hogere ZZP's) of gaat naar de Zvw er is sprake van overgangsrecht voor de op 31/12/2014 zittende populatie tot eind 2015 of eerder als de indicatie is verlopen N.B. ook wachtenden en Pgb-ers vallen onder het overgangsrecht
	gehandicaptenzorg (GZ): blijvende lichamelijke, verstandelijke of zintuiglijke functiebeperking	CIZ: functies PV, VP, BG, BH en VB	
	geestelijke gezondheidszorg (GGZ): chronische aandoening	Bureau Jeugdzorg (BJZ): functie BG en functie VB na 1 jaar	
Zvw	jeugd-GGZ: behandelbare c.q. te genezen aandoening	huisarts of andere verwijzer/behandelaar: 1 ^e en 2 ^e lijns jeugdpsychiatrie	overgangsrecht tot eind 2015 of eerder als het behandeltraject is afgerond; overgangsrecht geldt ook voor cliënten met een verwijzing, tot 1 jaar nadat die is afgegeven
Wjz	vrijwillig kader: jeugd- en opvoedhulp (J&O)	BJZ: jeugdhulp (ambulant), VB (pleegzorg, deeltijd, 24-uurs) en spoedeisende zorg	overgangsrecht voor zittende populatie (zie hierboven); voor pleegzorg zelfs langer dan 1 jaar (onbeperkt)
	gedwongen kader: jeugdzorg ^{plus} , jeugdbescherming (JB) en jeugdreclassering (JR)	BJZ na uitspraak kinderrechter: jeugdzorg ^{plus} , JB en JR	overgangsrecht kan bij JR langer dan 1 jaar zijn JB- en JR-maatregel wordt opgelegd door de rechter en uitgevoerd door een gecertificeerde instelling; toch is gemeentelijke regie gewenst vanwege de combinatie met J&O-hulp en om een vervolgbeslissing te kunnen voorbereiden, aansluitend op het JB- of JR-traject; mogelijk sprake van omzetting voogdij

De complexe wereld van de jeugdzorg en het overgangsrecht zoals hierboven is aangegeven, leidt voor wat de eenmalige gegevensoverdracht betreft tot diverse onderwerpen die een rol spelen en tot een groot aantal verschillende groepen van jeugdigen. De verschillende onderwerpen en groepen zijn hieronder aangegeven.

Één van de onderwerpen bij de eenmalige overdracht is het tijdstip of de tijdstippen waarop de overdracht plaats dient te vinden. In het Plan van aanpak zijn twee momenten voorzien. Een eerste overdracht van 1 september 2014 met als peildatum 1 juli 2014 en een tweede moment in december 2014 met onder andere een actualisering vanwege instroom van cliënten na 1 juli 2014.

Het Plan van aanpak stelt over de tijdstippen van overdracht:

Toelichting planning

De eenmalige overdracht van gegevens moet tijdig plaatsvinden, dat wil zeggen niet te vroeg omdat dan, gezien de veelal kortdurende trajecten in de jeugdzorg en jeugdhulpverlening, een groot deel van de overgedragen cliënten al uit zorg zijn op 1/1/2015. Maar ook niet te laat. Gemeenten moeten op tijd een planning kunnen maken van de uit te voeren indicatiegesprekken en moet een deel van deze gesprekken ook al voor 1 januari 2015 kunnen uitvoeren, zodat er geen hiaat ontstaat tussen de ene vorm van zorg die mogelijk gevolgd moet worden door een andere vorm van zorg.

De groepen waarmee de gemeenten als eerste iets moet doen zijn:

- jeugdigen van wie op of kort na 1/1/2015 de geldigheid van hun indicatie verstrijkt of het lopende traject of de maatregel wordt beëindigd;
- alle cliënten met een Pgb; als een gemeente beslist de Pgb's per 1/1/2015 om te zetten in ZIN, moet er vroegtijdig een beoordeling en toewijzing plaatsvinden.

Het plannen van de overige gesprekken kan in een later stadium plaatsvinden en voor een deel zelfs pas in de loop van 2015, aan de hand van een actueler bestand.

Een ander onderwerp betreft de taken die bij de overdracht een rol spelen en de doeleinden waarvoor gemeenten gegevens in het kader van de overdracht verkrijgen. De taken van de gemeenten en de doeleinden van de gegevensverstrekking bij de eenmalige overdracht komen aan de orde in de paragrafen 6.2 en 6.3.

Een derde onderwerp bij de eenmalige overdracht zijn de verschillende groepen jeugdigen die onderscheiden kunnen worden en de invloed van het in de artikelen 10.1 tot en met 10.3 van de Jeugdwet opgenomen overgangsrecht. De verschillende groepen komen uitgebreid aan de orde in paragraaf 6.5.2.1.

3.3 De regelgeving over de eenmalige gegevensoverdracht

Er is een afzonderlijke wettelijke voorziening vereist om de gemeenten de bevoegdheid te verlenen om in het kader van de voorbereiding van de Jeugdwet reeds in 2014 gegevens te verwerken ten behoeve van het verzekeren van continuïteit. Om die reden bevat artikel 10.4 een dergelijke regeling. De noodzaak voor een afzonderlijke regeling kam ook aan de orde in het kader van de overheveling van begeleiding van de AWBZ naar de Wmo en in het advies van het College bescherming persoonsgegevens daarover van 24 april 2012 (z2012-00243). In artikel 12.6 van de Jeugdwet is bepaald dat o.a. de artikelen 10.4 en 12.4 in werking treden direct nadat Jeugdwet in het Staatsblad is gepubliceerd.

De oorspronkelijk in de artikelen 10.4 tot en met 10.6 van het wetsvoorstel voor de Jeugdwet opgenomen regeling over de eenmalige overdracht was sterk ontleend aan een eerdere regeling uit 2012 betreffende de overdracht van AWBZ-zorg naar de Wmo. Na het initieel opstellen van de regeling voor de eenmalige overdracht is nader onderzoek uitgevoerd naar de precieze vormgeving en uitvoering van de eenmalige overdracht. In de periode mei tot september 2013 heeft een vooronderzoek plaats gevonden en – in aanvulling daarop – een onderzoek naar een Plan van aanpak voor de eenmalige overdracht. Het gaat hierbij om de *Rapportage Uitkomsten vooronderzoek Eenmalige gegevensoverdracht jeugd* van 1 juni 2013 van Partners in Jeugdbeleid (Vooronderzoek) en het *Plan van aanpak 'eenmalige gegevensoverdracht jeugd'* van 17 september 2013 van Argos Advies (Plan van Aanpak).

De belangrijkste conclusie uit beide onderzoeken zijn:

- Over de gewenste gegevensset bestaat tussen de gemeenten grote overeenstemming.
- De oorspronkelijke regeling in de artikelen 10.4, 10.5 en 10.6 van de Jeugdwet dient aangepast te worden om de door gemeenten gewenste gegevens te kunnen verstrekken en verwerken.
- Om te voorkomen dat verwachtingen van gemeenten ten aanzien van de volledigheid en betrouwbaarheid van de over te dragen gegevens te hoog zijn, moet hierover van het begin af aan duidelijk gecommuniceerd worden. Wat nu niet (of niet volledig, niet correct) in bestaande registratiesystemen staat, kan er in 2014/2015 ook niet uitkomen.
- Gezien onder meer de soms beperkte beschikbaarheid van gegevens en de diverse gegevensbronnen en de herkomst van gegevens uit verschillende domeinen (AWBZ, Wjz en Zvw) gegevens, kan de uitvoering van de eenmalige gegevensoverdracht, inclusief opschoning en ontdebelling, niet volledig op landelijk of centraal niveau plaatsvinden.
- De verantwoordelijkheid van de uitvoering van de Jeugdwet ligt bij de gemeenten. Om die reden kan de benodigde gegevensoverdracht het beste lokaal of regionaal (samenwerkende gemeenten) worden georganiseerd.
- Er is landelijke / centrale ondersteuning nodig om de overdracht van gegevens zo efficiënt mogelijk uit te voeren en daartoe dient een tijdelijke centrale faciliterende voorziening ingericht te worden.
- Voor de verstrekking van gegevens aan gemeenten wordt in overweging gegeven gebruik te maken van het reeds bestaande CAK-dataportaal.

Beide onderzoeken en de conclusies daarvan hebben inmiddels geleid tot herziening van de regeling over de eenmalige overdracht. In de Nota van Wijziging (TK, 33 684, nr. 11) is een nieuw artikel 10.4 opgenomen (onderdeel VV). Het is deze nieuwe regeling in artikel 10.4 die het onderwerp (object) is van deze PIA. Het nieuwe artikel 10.4 en de toelichting daarop zijn opgenomen in Bijlage 2.

De nieuwe regeling in artikel 10.4 van de Jeugdwet en een beoordeling daarvan in het kader van deze PIA komt uitgebreid aan de orde in paragraaf 6.

Bevindingen t.a.v. het treffen van een (aangepaste en nieuwe) regeling voor de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 4: Een afzonderlijke wettelijke regeling is noodzakelijk om de eenmalige gegevensoverdracht in 2014 plaats te laten vinden vóór de inwerkingtreding van de Jeugdwet.

Bevinding 5: Bij een wettelijke regeling van zeer praktijk-gerichte en concrete gegevensverwerkingen zoals de eenmalige gegevensoverdracht, is het om een juiste en zorgvuldige omgang met persoonsgegevens te verzekeren en te bevorderen van belang om (steeds) nauwkeurig te bezien of een (eerder) getroffen regeling inderdaad voldoende aansluit bij de te regelen praktijk en uitvoering van de gegevensverwerking. Het, indien nodig, aanpassen van de te treffen wettelijke regeling draagt bij aan een juiste en zorgvuldige gegevensverwerking. Door aanpassing wordt immers voorkomen dat de uitvoerende organisaties al van meet af aan getroffen worden door onnodig ontoereikende of onpraktische regelgeving. Uiteraard dienen daarbij de grenzen die privacybescherming stelt gerespecteerd te worden en is het niet mogelijk om alle eventuele wensen van de praktijk ook met nieuwe regelgeving te honoreren. Een dergelijke aangepaste regeling voor de eenmalige gegevensoverdracht is opgenomen in de Nota van Wijziging (TK, 33 684, nr. 11, onderdelen VV en WW).

3.4 De faciliterende centrale voorziening voor de eenmalige overdracht

Zoals in paragraaf 3.3 reeds is aangegeven, is een belangrijke conclusie uit de uitgevoerde onderzoeken dat een tijdelijke centrale voorziening ingericht dient te worden om zowel de verstrekkers van gegevens als de ontvangende gemeenten te faciliteren bij de eenmalige overdracht. Een dergelijke tijdelijke faciliterende centrale voorziening voor de eenmalige overdracht en een beoordeling daarvan in het kader van deze PIA komt aan bod in paragraaf 8.

3.5 Buiten de scope van de PIA

Uit de in paragraaf 3.1.3 aangegeven doelen en reikwijdte van het deelproject eenmalige overdracht vloeit voort dat het door de gemeenten verwerken van de in het kader van de eenmalige overdracht verkregen gegevens en de daarbij door gemeenten aan te leggen bestanden niet tot het onderwerp (de scope) van deze PIA behoort.

Deze PIA is gericht op de vraag **welke** persoonsgegevens over **welke** groepen jeugdigen over gedragen dienen te worden en **hoe** deze overdracht van persoonsgegevens dient te geschieden. In die zin is deze PIA beperkt tot de rol die de rijksoverheid (met name de minister c.q. het ministerie van VWS) vervult bij de eenmalige gegevensoverdracht. Deze rol bestaat enerzijds uit die van wetgevend ministerie voor de Jeugdwet en anderzijds uit die van

ontwikkelaar en verantwoordelijke voor een tijdelijke centrale faciliterende voorziening ter ondersteuning van de verstrekkers van gegevens en de gegevens ontvangende gemeenten.

Gemeenten zijn zelfstandig verantwoordelijk voor een goede naleving van privacywetgeving zoals de Wet bescherming persoonsgegevens. Alhoewel het verwerken door gemeenten van de ontvangen gegevens buiten de scope van de PIA valt, , wordt aan dit onderwerp desalniettemin aandacht besteed in paragraaf 10.

De PIA heeft eveneens geen betrekking op de verwerking van gegevens door de verstrekkers, anders dan dat artikel 10.4 van de Jeugdwet voor hen een plicht tot verstrekken bevat. De wijze waarop verstrekkers gegevens vóórafgaande aan de verstrekking gegevens verwerken valt dan ook buiten de scope van de PIA

4 De Privacy-significantie van de Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht

4.1 De beoordeling van de eenmalige gegevensoverdracht als onderdeel van de Jeugdwet

De eenmalige gegevensoverdracht aan gemeenten vindt plaats ter voorbereiding op de uitvoering van de taken en werkzaamheden van de Jeugdwet.

De eenmalige overdracht van persoonsgegevens vereist alle aandacht. Er zijn risico's aan verbonden. Het gaat immers om gegevens over alle jeugdigen in een bepaalde gemeente. Onzorgvuldigheid, het verlies van gegevens of zichtbaarheid van de gegevens voor niet-geautoriseerde personen kan nadelen hebben voor alle jeugdigen uit een gemeente die jeugdhulp ontvangen of die betrokken zijn bij kinderschermingsmaatregelen of jeugdreclassering. Alleen al een lijst waaruit blijkt dat jeugdigen bijvoorbeeld cliënt zijn bij de jeugd-GGZ of de jeugdreclassering kan tot aanmerkelijke stigmatisering leiden, zeker als dergelijke gegevens of lijsten de sociale media "halen". Wellicht acht de lezer deze waarschuwing wat overtrokken. Maar, zo zal men toch ook moeten beamen, het zijn vaak dergelijke op het eerste zicht "beperkte" en "eenvoudige" lijsten en bestanden waarbij men (onbedoeld) soms toch wat minder alert is op een zorgvuldige en veilige behandeling daarvan. Ook het Cbp merkte in het advies van 5 maart 2013 (z2013-00048) over de Jeugdwet op dat het risico bestaat dat niet alle betrokken partijen maatregelen nemen om bovenstaande risico's voldoende te ondervangen. In het kader van het ondervangen van deze risico's wijst het Cbp op het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA).

Een voorbeeld uit een ander domein kan dit illustreren. Enige jaren geleden kon men in wat kleinere steden of dorpen zogenaamde vakantiecontrolekaarten invullen en naar de lokale politie zenden. De politie had dan een overzicht van afwezige burgers en kon daar bij de surveillance of bij calamiteiten rekening mee houden. Inhoudelijk geen bijzondere gegevens. Maar het laat zich raden wat de gevolgen waren toen een bij de balie van het politiebureau geplaatst bakje met vakantiecontrolekaarten door het dievengilde ontvreemd werd. De moderne variant zijn de mededelingen op sociale media dat men op vakantie is. En met de gegevens van de eenmalige overdracht is het net zo: op het eerste zicht wellicht wat 'onschuldig', maar ook daarbij geldt dat schijn bedriegt.

Om bovenstaande redenen wordt voor de Privacy-significantie van de eenmalige overdracht aangesloten bij de Privacy-significatie van de Jeugdwet als geheel.

De privacy-significatie van het onderwerp van de PIA is vastgesteld aan de hand van een aantal algemene vragen in verband met privacy en privacy aantasting, bedrijfsvoering en andere algemene aspecten over de waardering van de context en de algemene aspecten van de gegevensverwerking. De uitkomst is een algemene indicatie op basis waarvan de omvang en diepgang van de PIA kan worden bepaald. Daarnaast geeft de privacy-significatie aan welke onderwerpen en aspecten bij de (voorzien) gegevensverwerking met name van belang zijn en

aandacht vragen. Tevens geeft de significantie aan hoeveel belang aan de gegevensverwerking gehecht dient te worden aan privacy en privacy-regelgeving (hoe bijzonder en gevoelig is de voorgenomen gegevensverwerking).

Bij de algemene vragen gaat het om een maatschappelijke, organisatorische en algemene juridische invalshoek. De insteek is: *is er iets bijzonders aan de hand in verband met privacy en gegevensverwerking en wat zijn dan de bijzonderheden?*

Het gaat bij de algemene vragen om een inschatting ten aanzien van onderwerpen die enerzijds de context en anderzijds de algemene kenmerken van de gegevensverwerking betreffen. De vragen zijn:

Bij de waardering van de context:

1. De verwachte mate van impact op privacyaspecten
2. De relevantie ten opzichte van de bedrijfsvoering en het bedrijfs-/organisatiebelang.
3. De algemene en maatschappelijke rechtvaardiging om een inbreuk te rechtvaardigen
4. De beheersbaarheid van privacyrisico's bij de uitvoering van taken en werkzaamheden.
5. De (on)zekerheid of het wettelijk kader wel toereikend is

Bij de waardering van de algemene aspecten van de gegevensverwerking

6. De aard van de gebruikte gegevens (met name privacygevoelige gegevens)
7. De omvang van de gegevensverzameling
8. De omgeving waarbinnen de gegevens worden verwerkt
9. Uitwisselingen, verrijkingen, verbanden en andere koppelingen met verwerkingen
10. De hoeveelheid betrokken partijen

Bevinding over de Privacy-significantie

De algemene bevinding over de Privacy-significantie van de Jeugdwet en de eenmalige gegevensoverdracht is dat er bij de verwerking van gegevens in het kader van de Jeugdwet inderdaad nogal wat privacy-bijzonderheden en gevoeligheden zijn: er zijn al 408 gemeenten met voor hen nieuwe taken en infrastructuur voor de uitwisseling van gegevens. Er komt een eenmalige overdracht van gegevens ter voorbereiding van die taken.

Kortom: de Jeugdwet is een wet met veel gegevensverwerkingen die nadrukkelijk aandacht vragen.

4.2 De waardering van de context

1. De verwachte mate van impact op privacyaspecten

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Binnen de jeugdzorg worden veel gevoelige en veel indringende gegevens verwerkt. Niet alleen over de jeugdige zelf, maar ook over zijn familie en omgeving. Er is onmiskenbaar sprake van inbreuk op meerdere grondrechten..

2. De relevantie ten opzichte van de bedrijfsvoering en het bedrijfs-/organisatiebelang.

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Informatieverwerking is in alle gevallen essentieel voor de goede werking en uitvoering van de Jeugdwet. Een eenmalige overdracht van gegevens, applicaties bij gemeenten, hulpaanbieders en een specifieke infrastructuur voor communicatie tussen de ketenpartijen en gegevensverwerking voor beleidsdoeleinden en sturing spelen alle een rol en zijn nauw met elkaar verweven.

3. De algemene en maatschappelijke rechtvaardiging om een inbreuk te rechtvaardigen

Lichte impact t.a.v. de taken en doelen	Gemiddelde impact	Zware Impact t.a.v. de omvang en indringendheid van de gegevens

Toelichting: De taken van de ketenpartners zijn in wetgeving vastgelegd c.q. zullen in wetgeving vastgelegd worden en de taken staan in algemene zin niet ter discussie. Er wordt een groot belang gehecht aan jeugdhulp en de Jeugdwet. Vanuit het oogpunt van rechtvaardiging van de taken en werkzaamheden is er sprake van slechts een lichte impact.

Het is echter wel een issue dat er sprake is een grote hoeveelheid en indringendheid van de gegevens die verwerkt worden.

4. De beheersbaarheid van privacy-risico's bij de uitvoering van taken en werkzaamheden.

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Vanuit de ketenpartners zelf bezien en het werkproces van de afzonderlijke ketenpartners heeft gegevensverwerking op termijn een lichte impact. Het behoort tot de reguliere uitvoering van de taken en werkzaamheden

Op dit moment zijn/worden het echter werkzaamheden die nieuw zijn voor de gemeenten en is er nog maar nauwelijks een vaste structuur waar gemeenten “op terug kunnen vallen”. Dit leidt tot een zware impact voor wat de beheersbaarheid betreft.

5. *De (on)zekerheid of het wettelijk kader wel toereikend is.*

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: De taken en werkzaamheden van de ketenpartners worden in wetgeving vastgelegd. Daarbij gaat het vooral om reeds bestaande taken en werkzaamheden die door anderen dan nu uitgevoerd zullen worden. In die zin zal er bij het verwerken van gegevens veel hetzelfde blijven. Kenmerkend is echter wel een “overgang” van de 15 bureaus jeugdzorg naar de gemeenten. Daarbij is er de eenmalige overdracht van gegevens vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Jeugdwet die een afzonderlijke regeling vereist (zie art. 10.4 van de Jeugdwet).

4.3 De waardering van de algemene aspecten van de gegevensverwerking

6. *De aard van de gebruikte gegevens (met name privacygevoelige gegevens)*

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Het gaat bij de gehele Jeugdwet om zeer veel gevoelige gegevens die een indringend beeld geven van de jeugdige en zijn omgeving.

7. *De omvang van de gegevensverzameling*

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Naar verwachting zullen jaarlijks over ongeveer over tienduizenden jeugdigen gegevens verwerkt worden. In absolute zin is dit wellicht vrij beperkt aantal (afgezet tegen de gehele bevolking). Het gaat daarbij echter wel om alle jeugdigen in het kader van jeugdhulp, waardoor de gegevensverzameling de gehele doelgroep/populatie omvat. Dit laatste leidt tot een zware impact.

8. *De omgeving waarbinnen de gegevens worden verwerkt*

Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: De gegevens die verwerkt worden zullen in vele verschillende systemen verwerkt worden. Daarbij gaat het om ketenpartners met vele verschillende gemeenten en een aantal centrale componenten. In die zin is er een zeer lastig te beheersen omgeving.

9. *Uitwisselingen, verrijkingen, verbanden en overige koppelingen met gegevensverwerkingen*

Lichte impact	Gemiddelde impact t.a.v. de reguliere werkzaamheden	Zware Impact t.a.v. nieuwe werkzaamheden en de eenmalige overdracht

Toelichting:

Het uitgangspunt is een brede uitwisseling (lees: beschikbaarheid) van gegevens tussen de ketenpartners. Deze uitwisseling vloeit direct voort uit de taken en werkzaamheden van de ketenpartners (indicatie en zorgverlening).

Daarnaast is er landelijke verwerking van gegevens voor beleidsdoeleinden en sturing.

Bij het uitwisselen van gegevens en bij de eenmalige overdracht bestaat het risico van infrastructurele voorzieningen die 'een eigen dynamiek' kunnen ontwikkelen.

10. *De hoeveelheid betrokken partijen*

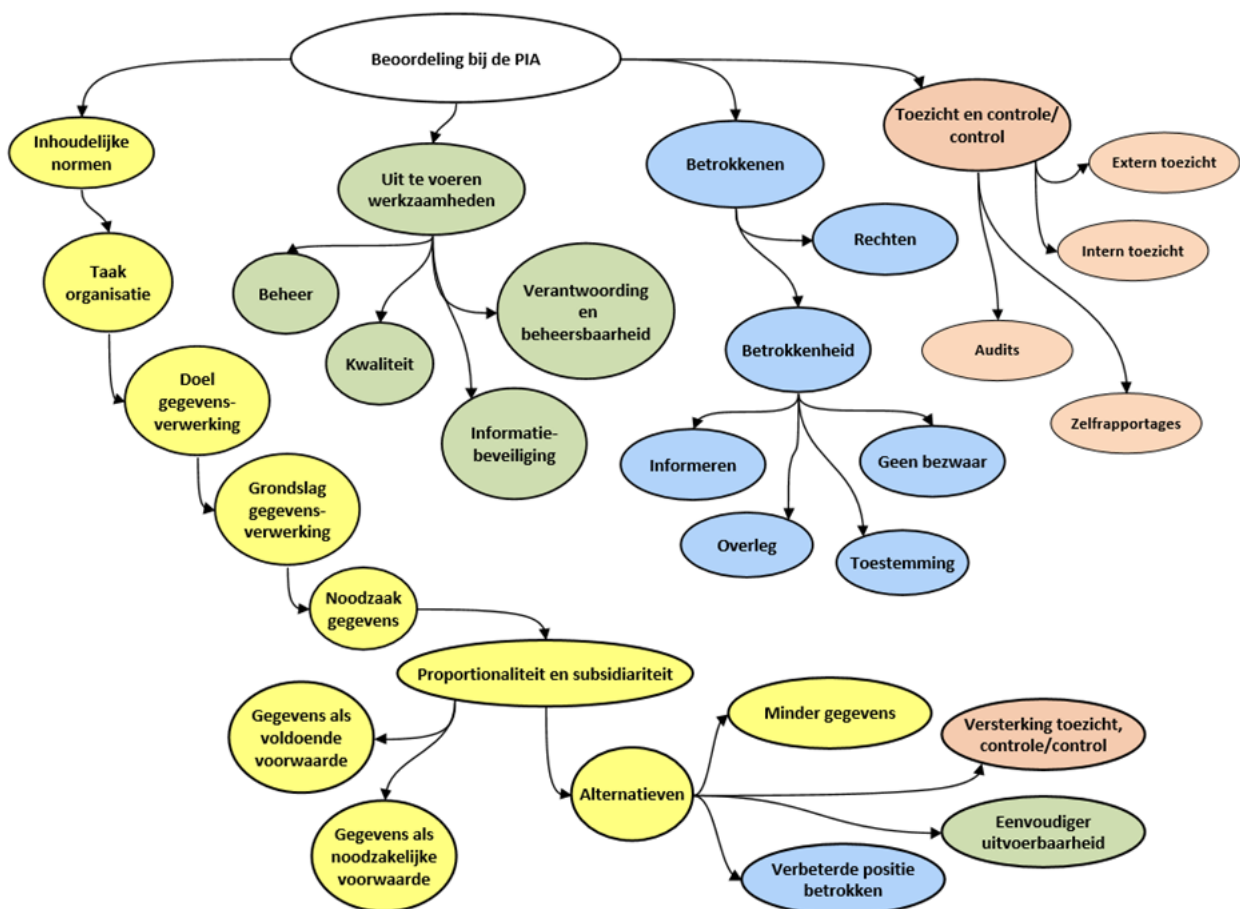
Lichte impact	Gemiddelde impact	Zware Impact

Toelichting: Bij de diverse partijen gaat het alleen al om meer dan 400 gemeenten die in beginsel ieder 'eigen' jeugdhulpaanbieders kunnen inschakelen. Het aantal individuele gebruikers van gegevens met toegang tot de primaire processen of betrokken bij gegevensuitwisseling tussen partners zal zeker enige duizenden personen betreffen. Voor de eenmalige overgang bestaat het risico dat een te ruime groep van personen toegang krijgt tot de gegevens.

5 De vier aspecten bij de PIA-beoordeling

5.1 Overzicht

Bij de PIA met in hoofdzaak een beoordeling welke persoonsgegevens over welke groepen van jeugdigen overgedragen dienen te worden en hoe deze overdracht dient te geschieden, gaat het zowel om de inhoudelijke normen, als over de beheersmatige aspecten van de overdracht. Ook dient aandacht besteed te worden aan de positie van betrokkenen (jeugdigen en ouders) en aan toezicht op en controle van de gegevensverwerking. Deze vier onderwerpen en hun verschillende aspecten zijn hieronder weergegeven.

5.1.1 De inhoudelijke normen bij het verwerken van persoonsgegevens

Bij een PIA wordt op een soms wat “droge” en soms ook “gedetailleerde” wijze op zoek gegaan naar in ieder geval het doel van de eenmalige overdracht en het doel van de daarbij behorende gegevensverwerking. Het doel voor de gegevensverwerking moet op basis van

artikel 7 van de Wet bescherming persoonsgegevens toereikend en voldoende nauwkeurig zijn. Vervolgens gaat het om de vraag welke gegevens voor dat doel inderdaad noodzakelijk zijn en op welke juridische grondslag het verwerken van gegevens door de gemeente gebaseerd kan worden. Bij “noodzakelijk” gaat het dan zowel om de proportionaliteit (verhouding tussen doel en middel) als de subsidiariteit (is er wellicht een ander middel wat tot minder gegevensverwerking leidt). Bij zowel het doel als bij de juridische grondslag van de gegevensverwerking gaat het ook om de taak (en werkzaamheden) van de gemeenten. Zonder een duidelijke taak kan er immers ook geen gerechtvaardigd doel zijn om persoonsgegevens te verwerken.

Bij de inhoudelijke normen staan dan ook drie vragen centraal:

1. Om welke taak en om welke werkzaamheden van de gemeenten gaat het bij de eenmalige overdracht?
2. Wat is bij de eenmalige overdracht het doel van de verwerking van gegevens door de gemeenten?
3. Welke gegevens zijn dan inderdaad noodzakelijk (proportionaliteit en subsidiariteit) gelet op de taken van de gemeenten en het doel van de verwerking van persoonsgegevens bij de eenmalige overdracht

De inhoudelijke normen en een beoordeling van de regeling over de eenmalige overdracht in het kader van de PIA is onderwerp van paragraaf 6. Paragraaf 6 bevat de inhoudelijke kern van deze PIA.

5.1.2 De privacyaspecten van de centrale faciliterende voorziening

Zoals in het Plan van aanpak van het project eenmalige gegevensoverdracht is aangegeven, is een tijdelijke voorziening noodzakelijk om de eenmalige overdracht te faciliteren. Bij een dergelijke voorziening dient aandacht besteed te worden aan de verantwoordelijkheid daarvoor, aan een zorgvuldige ontwikkeling met privacy by design en aan informatiebeveiliging. De benodigde aandacht voor deze aspecten wordt tegenwoordig aangeduid met het beginsel van ‘accountability’. Dit beginsel is met name de laatste jaren tot verdere ontwikkeling gekomen in het kader van het zorgvuldig en beheersbaar omgaan met persoonsgegevens.

5.1.3 De positie van de betrokkenen (jeugdigen en ouders)

De gegevens bij de eenmalige overdracht gaan over jeugdigen en hun ouders en de eenmalige overdracht vindt plaats om een zorgvuldige continuïteit van zorg voor jeugdigen en ouders te waarborgen. Alleen al om die reden is het van belang om aandacht te besteden aan de betrokkenheid van jeugdigen en hun ouders bij de eenmalige overdracht.

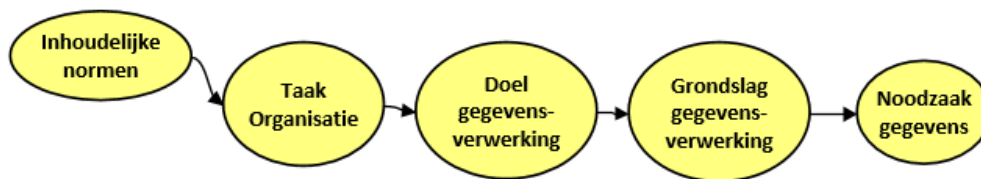
5.1.4 Toezicht en controle

Ten aanzien van toezicht en controle dient de vraag behandeld te worden of er aanleiding is voor extra toezicht of controle in aanvulling op het reguliere toezicht en de reguliere controle. Het gaat bij de eenmalige overdracht immers om gegevens betreffende jeugdigen en het gaat eveneens, zij het in beperkte mate, om bijzondere gegevens. Bij de Privacy-significatie is al aangegeven dat het onverhoopte verlies van gegevens tot ernstige aantasting van de privacy zou kunnen leiden als deze gegevens algemeen bekend zouden raken.

6 De inhoudelijke normen bij het verwerken van persoonsgegevens

6.1 Overzicht

Bij de inhoudelijke normen over het verwerken van persoonsgegevens (is het verwerken toegestaan?) zijn de taken van de gemeenten, de doelen van de gegevensverwerking, de juridische grondslag en de noodzakelijkheid bepalend.

6.2 De taken van gemeenten bij de éénmalige overdracht

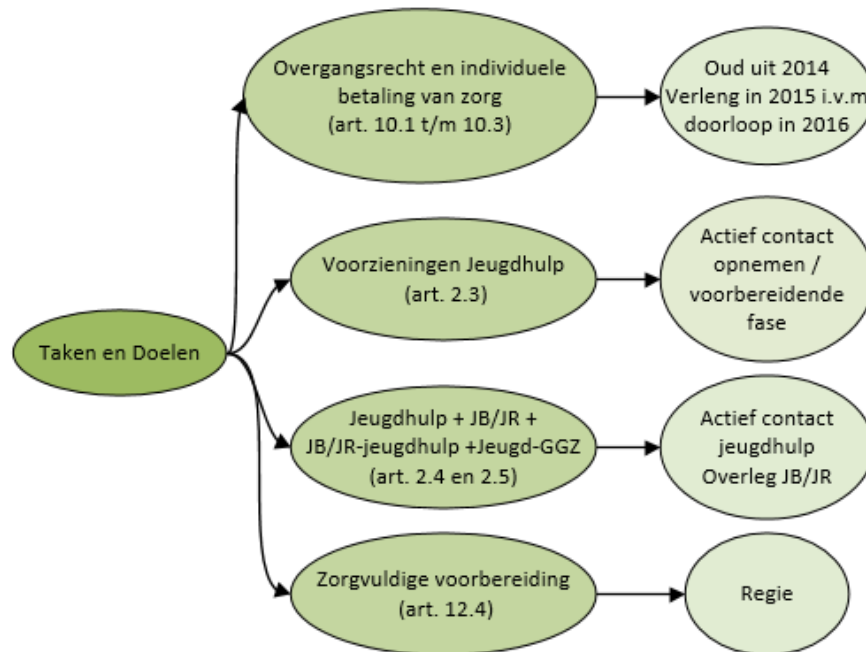
De belangrijkste taken van gemeenten betreffende jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering zijn opgenomen in de artikelen 2.3, 2.4 en 2.5 van de Jeugdwet. Daarnaast is specifiek voor wat de eenmalige overdracht betreft een zorgplicht voor een zorgvuldige voorbereiding opgenomen in artikel 12.4 van de Jeugdwet en wordt in artikel 10.4 van de Jeugdwet ook verwezen naar een goede uitvoering van de overgangsregeling uit de artikelen 10.1 tot en met 10.3.

Artikel 2.3 geeft aan dat gemeenten waarborgen dat er sprake is van een deskundige toeleiding naar, advisering over, bepaling van en het inzetten van de aangewezen voorziening voor jeugdhulp. Tevens geeft artikel 2.3 aan dat in bepaalde gevallen voorzien wordt in vervoer van een jeugdige van en naar de locatie waar de jeugdhulp wordt geboden en dat voorzieningen beschikbaar zijn die de ouders in staat stellen hun rol als verzorgers en opvoeders te blijven vervullen.

Artikel 2.4 bepaalt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen, van de jeugdreclassering en van de jeugdhulp die voortvloeit uit een strafrechtelijke beslissing.

In artikel 2.5 is geregeld dat gemeenten in ieder geval verantwoordelijk zijn voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod en dat jeugdhulp ook toegankelijk is na verwijzing door de huisarts, de medisch specialist en de jeugdarts.

De taken en doelen die specifiek bij de eenmalige overdracht een rol spelen, zijn hieronder weer gegeven.

Bevinding t.a.v. de taken van gemeenten bij de eenmalige gegevens overdracht

Bevinding 6: De taken van gemeenten bij de eenmalige gegevensoverdracht zijn opgenomen in artikel 12.4 en in artikel 10.4 van de Jeugdwet. Deze artikelen omschrijven de taken en bieden een adequate basis voor de doeleinden van het verwerken van gegevens.

6.3 De doelen van de gegevensverwerking bij de eenmalige overdracht

De doeleinden waarvoor gemeenten in het kader van de eenmalige overdracht gegevens kunnen verwerken zijn nauwkeurig opgesomd in artikel 10.4, eerste lid van de Jeugdwet. Het gaat om:

- a. de uitvoering van artikel 12.4, aanhef en eerste lid, onderdelen a en b;
- b. de uitvoering van de artikelen 10.1 tot en met 10.3, waaronder de geïndividualiseerde betaling van jeugdhulp en gecertificeerde instellingen;
- c. het treffen van voorzieningen op het gebied van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering in aansluiting op de verstrekking van voorzieningen op basis van de oude regelingen. Hierbij gaat het om eventuele vervolghulp en de voortzetting van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering na afloop van het overgangsrecht.

Bij deze doelen gaat het niet enkel over de voorbereiding van eventuele vervolghulp (onderdeel c), maar gaat het daarnaast ook over zaken zoals een goede voorbereiding van en door de gemeente (wanneer zijn aanvragen over voortzetting te verwachten) en het in het kader van regievoering en hulpaanbod vast kunnen stellen of sprake is van cliënten die van meerdere aanbieders hulp ontvangen en het afstemmen van de te verwachten aanvragen voor voortzetting met een wijkgerichte aanpak.

Voor de doeleinden, in bijzonder het voorbereiden van vervolghulp, waarvoor bij de eenmalige overdracht persoonsgegevens verwerkt worden, kan de door de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS aangedragen metafoor van de maaltijd gebruikt worden. De eenmalige overdracht en de gegevens die de gemeenten daarbij ontvangen zijn nodig om “de tafel te dekken”. Als er in 2015 daadwerkelijk sprake is van een aanvraag tot voortzetting van hulp, dan kunnen in het kader van die daadwerkelijke aanvraag op dat moment de benodigde inhoudelijke gegevens alsnog verzameld worden en kan “het eten opgediend worden”. Als er in 2015 sprake is van uitstroom en er dus geen vervolg komt, dan kan de “tafel weer afgeruimd worden” en dienen de eerder verkregen gegevens vernietigd worden op grond van artikel 10.4, zesde lid, van de Jeugdwet.

Bevinding t.a.v. de doelen van de gegevensverwerking bij de eenmalige gegevensoverdracht

Bevinding 7: Artikel 10.4, eerste lid, van de Jeugdwet geeft de op grond van artikel 7 van de Wet bescherming persoonsgegevens vereiste duidelijke en nauwkeurige omschrijving van de doeleinden waarvoor gegevens verwerkt worden.

6.4 De grondslagen voor de gegevensverwerking

Uit de regeling in artikel 10.4, eerste lid, over de doeleinden voor het verwerken van gegevens en de in het tweede lid opgenomen verplichting voor leveranciers van gegevens om deze ten behoeve van de eenmalige overdracht te verstrekken, volgt dat het verwerken van gegevens gebaseerd is op de juridische grondslagen van artikel 8, onder c en e, van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Artikel 8, onder c, Wbp geeft een grondslag voor het verwerken van gegevens op grond van een wettelijke verplichting. Deze grondslag past met name bij het door de leveranciers verstrekken van gegevens. Artikel 8, onder e, Wbp geeft een grondslag voor het verwerken van gegevens ter uitvoering van een publiekrechtelijke taak. Deze grondslag past bij het gebruik van de gegevens door de gemeenten ter uitvoering van de in paragraaf 6.3 beschreven taken van de gemeenten.

De publiekrechtelijke taak van artikel 8, onder e, Wbp is eveneens de grondslag voor het verwerken van gegevens binnen de voorziene centrale voorziening. De taak tot het houden van een dergelijke voorziening is opgenomen in artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet.

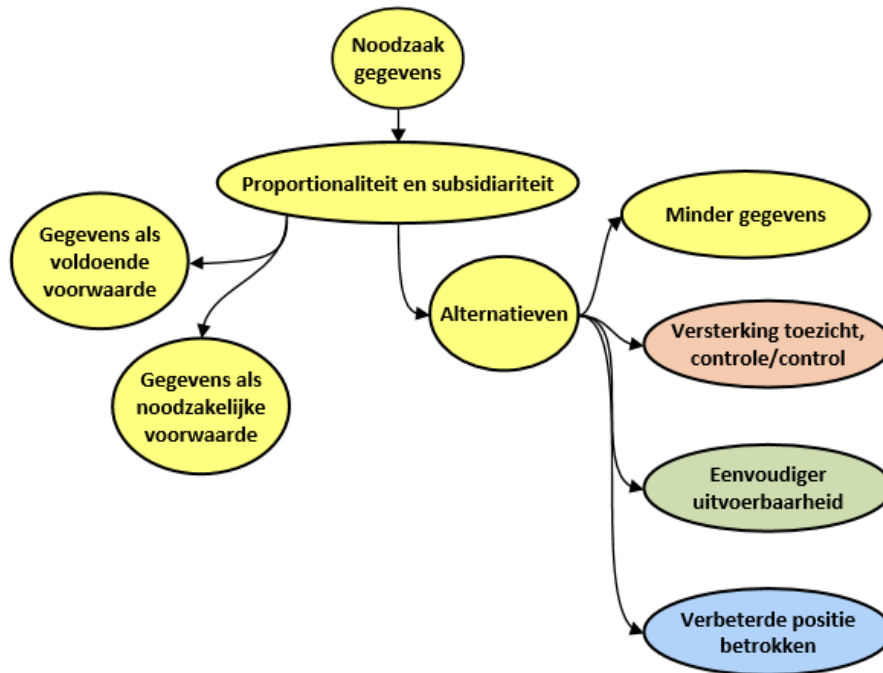
Dat de goede uitvoering van de publiekrechtelijke taak als bedoeld in artikel 8, onder e, van de Wbp een deugdelijke grondslag oplevert, volgt ook uit het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 24 april 2012 (z2012-00243) over de overheveling van begeleiding van de AWBZ naar de Wmo als er inderdaad sprake is van een specifieke gemeentelijke taak ten aanzien van de voorbereiding en de eenmalige overdracht. Dergelijke specifieke taken voor de gemeenten zijn opgenomen in de artikelen 12.4 en 10.4 van de Jeugdwet.

Bevinding t.a.v. grondslagen voor de gegevensverwerking

Bevinding 8: Artikel 12.4 en artikel 10.4 van de Jeugdwet geven aan dat artikel 8, onder c en onder e, van de Wet bescherming persoonsgegevens de juridische grondslagen zijn voor het verwerken van gegevens door aanleveraars van gegevens, binnen de tijdelijke faciliterende centrale voorziening en door gemeenten bij de eenmalige gegevensoverdracht. Deze grondslagen zijn toereikend voor de voorziene verwerking van persoonsgegevens.

6.5 De noodzakelijke gegevens bij de eenmalige overdracht | *Gegevens op maat*

De noodzakelijkheid van de te gebruiken persoonsgegevens is het belangrijkste inhoudelijke onderwerp van deze PIA. De noodzaak die bepaald welke gegevens over gedragen kunnen worden vormt daarmee de juridische 'crux' van de eenmalige gegevensoverdracht. De verschillende aspecten die bij de noodzakelijkheid een rol spelen zijn hieronder aangegeven.

6.5.1 De noodzaak bij gegevensverwerking

Een zeer belangrijk element van regelgeving over het verwerken van persoonsgegevens is de zogenaamde noodzakelijkheids- of noodzaak-toets. Dit houdt in dat gegevens enkel verwerkt mogen worden als dit noodzakelijk is voor een bepaald specifiek doel en dat, als dit inderdaad zo is, ook enkel de voor dat doel noodzakelijke gegevens verwerkt mogen worden. In die zin wordt ook wel gesproken over de 'dubbele noodzaak' die ziet op zowel het feit 'dat' gegevens verwerkt worden als 'welke' gegevens dan verwerkt worden. Dit vereiste komt tekstueel met name tot uitdrukking in artikel 8 Wbp.

Het noodzakelijkheidsvereiste betekent bijvoorbeeld dat 'nuttig' of 'handig' onvoldoende reden is om persoonsgegevens te verwerken. Het gevaar bestaat - en de ervaring leert - dat deze noodzakelijkheidseis in de praktijk nog wel eens wat 'losjes' gehanteerd wordt. In de praktijk van alledag staat dan niet zozeer voorop of de gegevens ook gemist kunnen worden - gegevens die gemist kunnen worden zijn niet noodzakelijk - maar of de gegevens bruikbaar zijn of in de toekomst eventueel nodig kunnen zijn. Het 'bruikbaar' zijn is echter iets wat meer op 'nuttig' of op 'handig' wijst: het gaat niet om 'noodzakelijk'. Hetzelfde geldt voor 'in de toekomst eventueel nodig'. Ook in de toekomst eventueel nodige gegevens zijn niet noodzakelijk.

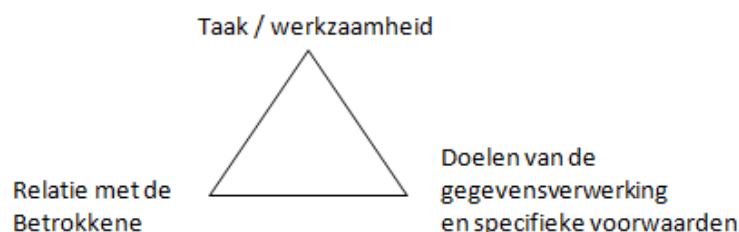
Het aspect van in de toekomst eventueel benodigde of noodzakelijke gegevens speelt bij de verstrekking in het kader van de eenmalige overdracht een belangrijke rol. Zoals in artikel 10.4, tweede lid, van de Jeugdwet is aangegeven, worden in het kader van de eenmalige overdracht gegevens verstrekt over alle jeugdigen die op 1 januari 2015 jeugdhulp etc. ontvangen. Naast het feit dat bepaalde gegevens noodzakelijk zijn voor de geïndividualiseerde betaling, speelt

daarbij ook het feit dat het eind 2014 vaak niet mogelijk zal zijn om met zekerheid vast te stellen of een bepaalde jeugdige in 2015 wel of niet uit zal stromen. Het is deze 'onzekerheid' over het wel of niet uitstromen in 2015 die er vanuit het beginsel van noodzaak bezien toe leidt, dat de verstrekking van inhoudelijke gegevens betreffende de op 1 januari 2015 ontvangen zorg echter tot een minimum beperkt dient te blijven. Het noodzaak-beginsel houdt tevens in dat bij de eenmalige overdracht een bepaling over het vernietigen van gegevens noodzakelijk is. Artikel 10.4, zesde lid, bevat een dergelijke vernietigingsbepaling.

Het kan voor gemeenten mogelijk aantrekkelijk zijn om in het kader van de (voorbereidende) eenmalige overdracht reeds allerlei inhoudelijke gegevens te verkrijgen die bij een eventuele toekomstige verlengingsaanvraag in 2015 van belang zijn. Gemeenten kunnen dan op voorhand al beschikken over alle (mogelijke) gegevens ten behoeve van de behandeling van een aanvraag tot verlenging c.q. voortzetting van hulp in 2015, mocht een dergelijke aanvraag er inderdaad komen. Het moge echter duidelijk zijn dat het verstrekken van zoveel mogelijk gegevens t.b.v. eventuele vervolghulp in het kader van de (voorbereidende) eenmalige overdracht disproportioneel is. Dit alleen al omdat ongeveer 50% van de jeugdigen in 2015 uit zal stromen.

Vanuit een juridisch oogpunt wordt de noodzaak-toets ingevuld door de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit. Proportionaliteit ziet daarbij op de verhouding tussen doel en middel: is de gegevensverwerking een bruikbaar middel om het doel te bereiken. Subsidiariteit ziet daarbij op de vraag of er voor de voorziene gegevensverwerking alternatieven zijn die minder privacy-gevoelig zijn of meer waarborgen bieden. Erg strikt zijn de vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit overigens niet van elkaar te scheiden. Daarnaast geven de vereisten door hun algemeenheid ook niet veel handvatten om te bepalen wat dan precies noodzakelijk is en wat niet. In die zin geven de twee vereisten van proportionaliteit en subsidiariteit meer aan op welke aspecten gelet dient te worden, dan dat ze een inhoudelijke invulling geven voor het (nauwkeurig) beoordelen van de noodzaak.

Voor een meer inhoudelijke invulling van de noodzaak-toets, kan de driehoek *Taak-Doel-Relatie* gebruikt worden. Aan de hand van de taken en werkzaamheden die de gegevensverwerkende organisatie uitvoert, de op die taken en werkzaamheden gebaseerde doelen waarvoor gegevens verwerkt worden en de relatie die er daarbij met de betrokkene bestaat (of soms juist niet bestaat), kan een beoordeling gegeven worden of en welke gegevens in een bepaalde situatie noodzakelijk zijn.

De drie verschillende onderdelen staan niet los van elkaar, maar beïnvloeden elkaar en kunnen elkaar ook compenseren. Een zeer algemeen omschreven taak kan daarbij bijvoorbeeld ingevuld en ‘gecompenseerd’ worden door een zeer specifiek doel voor het verwerken van gegevens. En ook een zeer specifieke rechtsrelatie met de betrokkene kan een meer algemeen geformuleerd doel compenseren omdat het juist die specifieke rechtsrelatie is die in dat geval aangeeft welke gegevens noodzakelijk zijn.

Kenmerkend voor de eenmalige overdracht van gegevens is dat op het moment van overdracht er geen (rechts)relatie bestaat tussen de betrokkenen (jeugdigen en ouders) en de gemeenten.

Voor de jeugdigen die in 2015 uit zullen stromen zal er ook nauwelijks of geen sprake zijn van het ontstaan van een (rechts)relatie. Gemeenten dienen in 2015 weliswaar voor de jeugdhulp etc. te betalen, maar die betaalverplichting geldt vooral in de relatie tussen de gemeenten enerzijds en de jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen anderzijds. Slechts in de gevallen dat er in 2015 sprake zal zijn van het verlengen van jeugdhulp zal er een meer directe (rechts)relatie ontstaan met de gemeenten.

Het ontbreken van een (rechts)relatie heeft voor de eenmalige gegevensoverdracht tot gevolg dat een nauwkeurige doelomschrijving noodzakelijk is en dat er bij het gebruik van de gegevens een strikte doelbinding gehanteerd dient te worden. Zoals in paragraaf 6.3 al is beschreven, bevat artikel 10.4, eerste lid, van de Jeugdwet een drietal specifieke doelomschrijvingen die direct gekoppeld zijn aan een aantal expliciet vermelde bepalingen van de Jeugdwet.

Het ontbreken van een (rechts)relatie tussen de betrokkene en de gemeente is tevens een reden waarom de in artikel 10.4, zesde lid, opgenomen regeling over het vernietigen van gegevens noodzakelijk is.

Terzijde

Bij de begrippen ‘noodzaak’, ‘proportionaliteit’ en ‘subsidiariteit’, blijft het voor en in de praktijk altijd erg lastig om deze “handen en voeten te geven”. Het blijft, anders gezegd, uitermate moeilijk om bij die sterk juridische begrippen “beeld en geluid te krijgen”.

Om het wat plastischer aan te duiden kan bij het begrip ‘noodzaak’ een verband gelegd worden met het spreekwoord “het doel heiligt de middelen”. Noodzaak betekent daarbij dat het doel de middelen dus juist niet heiligt. Het spreekwoord “niet schieten met een kanon op een mug” past bij het begrip ‘proportionaliteit’. En bij het begrip ‘subsidiariteit’ kan het spreekwoord “waarom moeilijk doen als het makkelijk kan” een rol spelen. Dit dan in die zin dat het verwerken van veel gegevens (moeilijk doen) niet nodig is als het ook met minder gegevens (makkelijk doen) kan. Ook het spreekwoord “wie het kleine niet eert is het grote niet weert” kan zicht geven op de invulling van het begrip ‘subsidiariteit’. Immers, wie geen moeite doet om te onderzoeken of ook met minder persoonsgegevens volstaan kan worden, heeft geen rechtvaardiging om dan maar de “gemakkelijkste weg” te kiezen en veel persoonsgegevens te gebruiken.

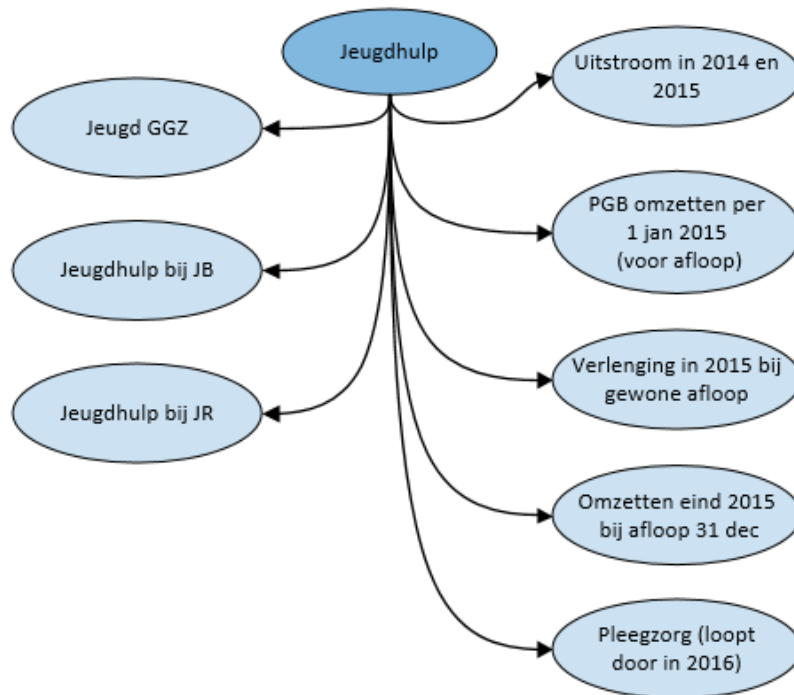
6.5.2 Proportionaliteit

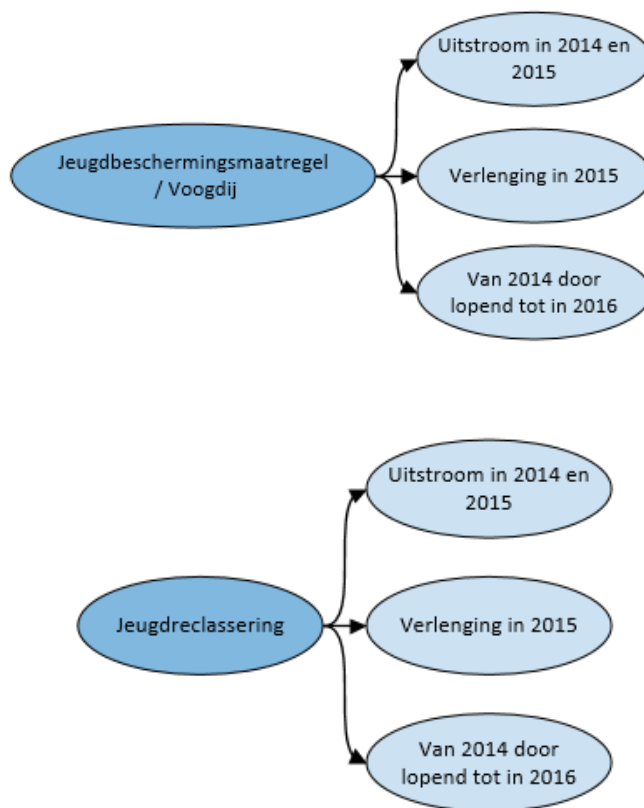
Bij de vereiste proportionaliteit van het gebruik van gegevens gaat het zowel om de verschillende groepen van jeugdigen waarover gegevens verwerkt worden, als over de over hen te verwerken gegevens zelf (de gegevensset).

6.5.2.1 De verschillende groepen van jeugdigen

Gebaseerd op de regeling in de Jeugdwet over de taken en werkzaamheden van de gemeenten in met name de artikelen 2.5 en 2.3, het overgangsrecht van de artikelen 10.1 tot en met 10.3 van de Jeugdwet en het Plan van Aanpak, kunnen een groot aantal verschillende groepen van jeugdigen onderscheiden worden.

De vele verschillende groepen worden hieronder weergegeven.

Ten aanzien van de “verlenging van jeugdreclassering” wordt opgemerkt dat “verlenging” in strikt juridische zin niet voorkomt. Wel kan er sprake zijn van de situatie dat een jeugdige tijdens de duur van eerder opgelegde jeugdreclassering bijvoorbeeld opnieuw veroordeeld wordt, waarbij er eveneens jeugdreclassering opgelegd wordt die de eerder opgelegde jeugdreclassering als het ware aanvult. In die zin kan er in de praktijk gezien sprake zijn van “verlenging” van de jeugdreclassering.

Een combinatie van de diverse te onderscheiden groepen met de taken en doelen die bij de éénmalige overdracht een rol spelen, leidt tot onderstaand overzicht.

Doelgroep	Zorg op 31-12-2014	Einde in 2015	Wel of geen gegevensoverdracht
Groep 1: nieuwe cliënten	Nee	Nvt	Eerste toegang in 2015 via gemeenten <u>Geen overdracht</u>
Groep 2: Cliënten oude zorg Jeugdbeschermingsmaatregel Jeugdreclassering	Ja	Ja, uitstroom in 2015	Eind 2015 geen cliënt meer <u>Overdracht t.b.v. individuele betaling</u> <u>Geen overdracht t.b.v. vervolgvraag</u>

Groep 3: Oude zorg cliënten met een vervolgvraag Verlenging Jeugdbescherming / jeugdreclassering	Ja	Neen, bij - een vervolg na einde indicatie - een vervolg na einde zorg - bij PGB omzetten in ZIN - verlenging JB/JR	Overgangsrecht en mogelijk vervolgvraag <u>Overdracht</u>
Groep 4a: Cliënten met langdurige zorg	Ja	Neen	Overgangsrecht, vanaf 2016 overnamedoor gemeente <u>Overdracht</u>
Groep 4b: JB/JR (langdurig)	Ja	Neen	JB of JR (langdurig) Vanaf 2016 overname door gemeente <u>Overdracht</u>

Voor nieuwe cliënten die in 2015 instromen (groep 1) en voor cliënten uit 2014 die in 2015 weer uitstromen speelt continuïteit niet of is deze met het overgangsrecht geborgd.

Voor de groepen 3, 4a en 4b is er discontinuïteit van zorg/hulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering en is eenmalige gegevensoverdracht in het kader van continuïteit noodzakelijk. Voor groep 3 – de groep met een vervolgvraag in 2015 - ontstaat discontinuïteit omdat hun indicatie/zorg afloopt in 2015. Voor groep 4a en 4b duurt de zorg/indicatie, kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering door tot na 2015.

Alhoewel in analytische zin een onderscheid gemaakt kan worden tussen de groep jeugdigen die in 2015 uit zullen stromen en de groep die in 2015 vervolg zal ontvangen, biedt dit onderscheid nauwelijks of geen aanknopingspunt voor een algemene regeling over de éénmalige overdracht. In veel gevallen zal het in 2014 immers niet duidelijk zijn welke jeugdigen uit zullen stromen (groep 2), dan wel of er voor hen een vervolgvraag zal zijn (groep 3).

Omdat gemeenten per 1 januari 2015 verantwoordelijk worden voor de betaling van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering, dienen voor groep 2 (uitstroom in 2015) persoonsgegevens t.b.v. de individuele (geïndividualiseerde) betaling op grond van de reeds bestaande aanspraken (overgangsrecht) overgedragen te worden. De over te dragen gegevens bieden daarmee zicht voor welke jeugdigen de gemeenten een factuur kunnen verwachten. Het woonplaatsbeginsel en het zo nodig door gemeenten vaststellen van de juiste woonplaats speelt daarbij een belangrijke rol. Het feit dat de overdracht van gegevens ziet op de betaling van zorg geeft aan dat het niet gaat om informatievoorziening in het kader van een verdeelmodel of bekostiging in algemene zin. Voor dergelijke meer algemene doeleinden zijn immers geen gegevens op individueel persoonsniveau noodzakelijk.

Bij de noodzaak om gepersonaliseerde gegevens ten behoeve van de betaling van zorg te ontvangen, past wel een kanttekening. Zo is bijvoorbeeld niet goed voorstelbaar dat

persoonsgegevens ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn voor de betaling van jeugdhulp als deze betaling plaatsvindt middels een subsidie of als bepaalde vormen van in 2015 doorlopende zorg op regionaal niveau middels een lump-sum arrangement betaald zullen worden. Ook thans beschikken de provincies niet over gepersonaliseerde gegevens (persoonsgegevens) van jeugdigen. De bekostiging van de bjj en jeugdzorgaanbieders vindt immers plaats op basis van subsidies en niet op basis van geïndividualiseerde betalingen per jeugdige.

Om deze redenen (continuïteit en betaling) maken de groepen 2 tot en met 4b onderdeel uit van de regeling in art. 10.4 van de Jeugdwet over de éénmalige overdracht.

Bevinding en aanbeveling in het kader van de PIA t.a.v. de verschillende groepen van jeugdigen

Bevinding 9: de redenen om de groepen 2 tot en met 4b onderdeel uit te laten maken van de éénmalige overdracht voldoen in algemene zin aan het vereiste van proportionaliteit.

Aanbeveling 1: besteed aandacht aan maatvoering en noodzakelijkheid bij de daadwerkelijke uitvoering van de overdracht van gegevens .

Alhoewel er goede en valide redenen zijn om in het kader van de voorbereiding van vervolghulp en voor de geïndividualiseerde betaling gegevens over alle jeugdigen en hun ouders die op 31 december 2014 zorg ontvangen over te dragen, zal er bij de daadwerkelijke uitvoering in de praktijk nadrukkelijk aandacht dienen te zijn voor een juiste maatvoering. Dat in algemene zin aan het vereiste van proportionaliteit voldaan wordt, wil nog niet zeggen dat daarmee ook in alle individuele gevallen ‘automatisch’ aan de benodigde noodzakelijkheid voldaan is. Privacywetgeving vergt immers altijd een individuele afweging.

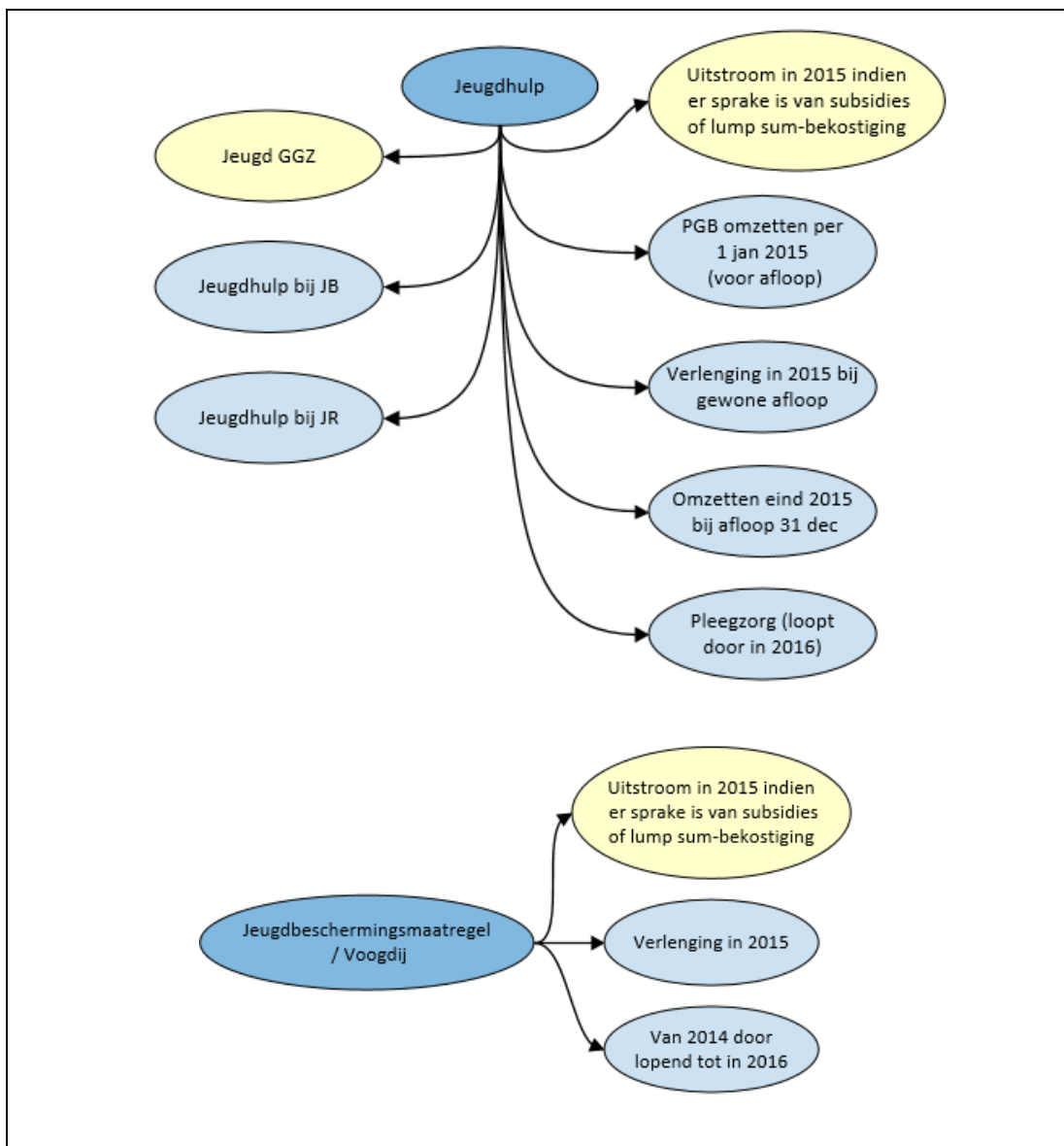
Zo is, zoals reeds gezegd, bijvoorbeeld niet goed voorstelbaar dat gegevens ook daadwerkelijk noodzakelijk zijn voor de betaling van jeugdhulp als deze betaling plaatsvindt middels een subsidie of als bepaalde vormen van in 2015 doorlopende zorg op regionaal niveau middels een lump-sum arrangement betaald zullen worden. In beide gevallen kan voor een dergelijke betaling van ‘oude’ hulp zeer waarschijnlijk volstaan worden met cijfermatige gegevens. Of en in welke mate gemeenten voor de betaling van zorg op basis van ‘oude’ aanspraken voor subsidie- of lump-sum-achtige arrangementen zullen kiezen, zal, naar aangenomen wordt, deel uit kunnen maken van de regionale transitiearrangementen. Deze zijn thans nog niet bekend. Ook eventuele mandatering van inkoop (en betaling) aan bijvoorbeeld zorgverzekeraars kan de noodzaak tot overdracht van persoonsgegevens nog sterk beïnvloeden. De regionale transitie

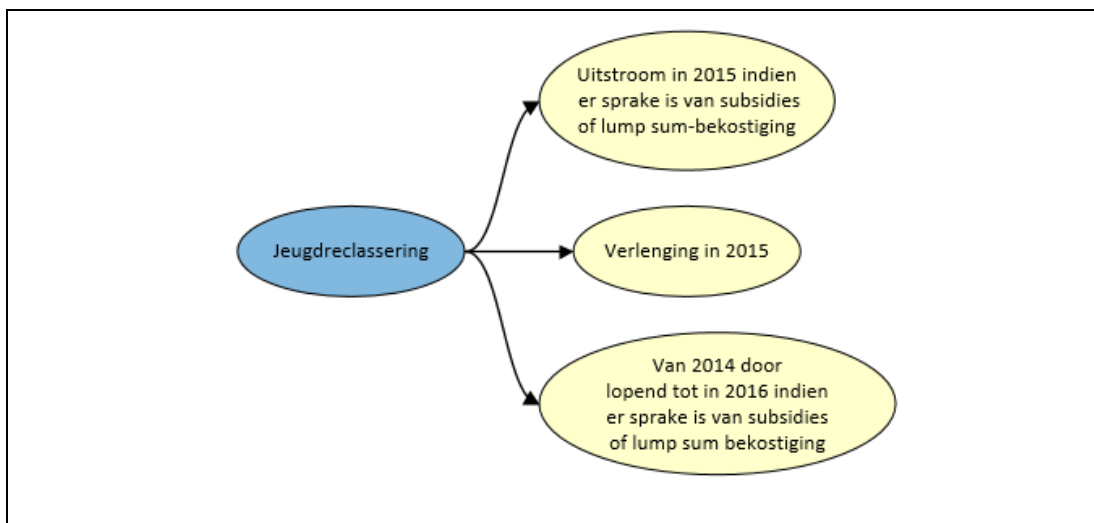
arrangementen en eventuele mandatering zijn ook aspecten die bij de nadere regeling van de te verstrekken gegevens op basis van artikel 10.4, zevende lid, aandacht vragen.

Daarnaast kan er sprake zijn van bepaalde groepen waarvan (wel) duidelijk wordt dat het overgrote deel in 2015 weer uit zal stromen. In die gevallen zal bij de uitvoering van de eenmalige overdracht aandacht besteed dienen te worden aan de vraag of de overdracht van persoonsgegevens en de administratieve lasten voor zorgaanbieders en gemeenten nog opwegen tegen de voordelen van continuïteit van zorg.

Beide genoemde elementen zouden (gecombineerd) een rol kunnen spelen bij bijvoorbeeld de Jeugd-GGZ. Zo zal er geen afdoende noodzaak (meer) zijn om gegevens betreffende Jeugd-GGZ over te dragen indien mocht blijken dat het overgrote deel van cliënten in 2015 uit zal stromen, de verwijzingen verlenging in overgrote mate plaats zal vinden door beroepsbeoefenaren en de inkoop en betaling aan bijvoorbeeld ziektekostenverzekeraars gemandateerd zou worden. De betrokkenheid van gemeenten in het kader van de in artikel 10.4, eerste lid, van de Jeugdwet omschreven doelen zou in een dergelijke situatie onvoldoende aanwezig zijn om het verstrekken van gegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, te kunnen rechtvaardigen. Dit ook omdat bij dergelijke verstrekkingen het medisch beroepsgeheim van de Wet BIG en de geheimhoudingsplicht uit de WGBO doorbroken zou dienen te worden.

In de overzichten hieronder wordt met geel aangegeven welke groepen wellicht nog af zouden kunnen vallen bij de eenmalige overdracht. Of en in hoeverre bepaalde groepen inderdaad alsnog buiten de eenmalige overdracht dienen te blijven, vergt nader onderzoek en nadere informatie over bijvoorbeeld de in 2015 verwachte uitstroom (Jeugd GGZ), de wijze van financiering in 2015 van zorg/hulp op basis van aanspraken gebaseerd op de huidige regelgeving en de te verwachten “verlenging” van jeugdreclassering.

6.5.2.2 De over te dragen gegevens (de gegevensset)

In artikel 10.4, derde lid, van de Jeugdwet worden de in het kader van de eenmalige overdracht te verstrekken gegevens aangeduid. Het zijn ten hoogste:

- a. identificerende gegevens, waaronder het burgerservicenummer, van de jeugdige;
- b. gegevens betreffende de woonplaats en, indien noodzakelijk, identificerende gegevens, waaronder het burgerservicenummer, van de ouders of andere wettelijke vertegenwoordigers ten behoeve van het vaststellen van de woonplaats;
- c. gegevens betreffende de jeugdhulpaanbieder die de jeugdhulp ten tijde van de gegevensverstrekking verleent, alsmede gegevens betreffende de jeugdhulpaanbieder die de jeugdhulp zal verlenen op 1 januari van het kalenderjaar waarop de artikelen 10.1, 10.2 en 10.3 in werking treden;
- d. gegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, betreffende de ten tijde van de gegevensverstrekking verleende of geïndiceerde jeugdhulp, uitvoering van de kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, voor zover deze verstrekking noodzakelijk is voor het treffen van aansluitende voorzieningen op het gebied van jeugdhulp, de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, en
- e. gegevens betreffende de leveringsvorm van de jeugdhulp.

De gegevens zoals bedoeld onder c, d en e, zullen, zowel afzonderlijk als gezamenlijk, direct of indirect informatie opleveren over de gezondheid als bedoeld in artikel 16 van de Wbp en eveneens informatie bevatten over strafrechtelijke gegevens. Alleen al het feit dat sprake is van bijvoorbeeld jeugdreclassering omvat onvermijdelijk al de informatie dat een strafrechtelijke afdoening plaatsgevonden heeft. En ook de aard van de jeugdhulp en de aanduiding (naam) van de instelling, zullen informatie over de gezondheid op kunnen leveren. Om die reden kan (en zal) sprake zijn van het verwerken van bijzondere gegevens als bedoeld in artikel 16 van de Wbp.

Het gaat daarbij overigens om zogenaamde ‘uitwendige’ gegevens. Het is nadrukkelijk niet noodzakelijk om ten behoeve van de beleidsdoelen inhoudelijke gegevens te verwerken zoals bijvoorbeeld het strafbare feit dat aan jeugdreclassering ten grondslag heeft gelegen, de aard van een psychiatrische stoornis of de mate van een eventuele verstandelijke beperking. Zie in dat verband ook de opvatting van het College bescherming persoonsgegevens bij de discussie over de zogenaamde “zorgzwaarte-informatie”. Het Cbp zegt in het advies van 4 september 2013 over de materiele controle en zorgvraagzwaarte (z2013-00498) over zorgzwaarte informatie het volgende:

Het Cbp is bovendien van oordeel dat er een zwaarwegend belang – zoals ook tot uitdrukking gebracht in de uitspraken van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) – moet worden toegekend aan de bezwaren die zijn verbonden aan het doorgeven van informatie (diagnose en/of zorgzwaarte) aan derden die niet bij de behandeling betrokken zijn

Eenzelfde uitgangspunt dient ook gehanteerd te worden bij de éénmalige overdracht. Ook bij de éénmalige overdracht zijn gemeenten niet (inhoudelijk) bij de uitvoering van zorg, jeugdhulp, kindbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering betrokken en worden de gegevens (enkel)overgedragen t.b.v. continuïteit (lees: het vermijden van discontinuïteit) en geïndividualiseerde betaling van zorg.

Het is met name het gebruik van bijzondere gegevens en het noodzakelijkheidsvereiste die een nauwkeurige omschrijving van de te verstrekken gegevens vereisen. Een dergelijke nauwkeurige omschrijving zal gegeven worden in de ministeriele regeling ter uitwerking van artikel 10.4, zevende lid.

Met gebruikmaking van het bsn kan de eenmalige overdracht die noodzakelijk is in het kader van de nieuwe jeugdwet met een grotere zorgvuldigheid en met name met minder fouten en dubbeltellingen uitgevoerd worden. Het gebruik van het bsn zal ertoe leiden dat de bureaus jeugdzorg en de jeugdzorgaanbieders eenvoudiger en met grote mate van betrouwbaarheid de gegevens van een bepaalde cliënt kunnen terugvinden en verwerken. Omdat het bsn is gekoppeld aan de identiteit van een persoon, is gewaarborgd dat de gegevens die gekoppeld zijn aan het bsn die persoon betreffen van het wie dat bsn is. Het gebruik van het bsn voorkomt dat cliënten met elkaar worden verward. De overdracht van de gegevens wordt dan ook in belangrijke én noodzakelijke mate verbeterd met het gebruik van BSN.

Daar komt nog bij dat het BSN in het kader van de GBA-wetgeving aangemerkt is als zogenaamd authentiek gegeven. Een belangrijk kenmerk van authentieke gegevens is dat overheden en instellingen die een wettelijke taak uitvoeren daarbij gebruik maken van de authentieke gegevens.

Artikel 10.4 lid, derde lid, vormt de op grond van artikel 24 van de Wet bescherming persoonsgegevens vereiste wettelijke grondslag voor het gebruik van het BSN bij de eenmalige overdracht. Het wetsvoorstel gebruik burgerservicenummer in de jeugdzorg (TK, 33 674) regelt, met name in artikel 110a van het voorstel, het gebruik van het bsn door bureaus jeugdzorg en jeugdzorgaanbieder ter voorbereiding van de eenmalige gegevensoverdracht.

Het Plan van aanpak geeft de volgende gedetailleerde opsomming van gegevens voor de eenmalige overdracht.

informatie over de cliënt		
gegevensveld	waarom nodig	herkomst/bron
ID cliënt (BSN)	Unieke identificatie van de cliënt, maar: • aanbieders provinciale jeugdzorg mogen pas in 2014 het BSN hanteren • 1% van de jeugdigen heeft geen BSN Dus: extra velden opnemen als alternatief voor de identificatie (zie hieronder).	zorgaanbieder
naam	In combinatie met elkaar zijn deze gegevens identificierend, voor het geval er geen BSN beschikbaar is.	zorgaanbieder
voorletters		
geboortedatum		
geslacht		
woonplaats gezagsdrager (of BSN of personalia ouders/mogelijke gezagsdragers)	Bepalen verantwoordelijke gemeente. Indien woonplaats en/of gezagsdrager onbekend: BSN ouder(s) of (indien BSN onbekend) personalia waarmee deze (mogelijk) is te identificeren.	GBA/gezagsregister (evt. andere bron)
naam contactpersoon (cp)	Om te weten wie aanspreekbaar is.	zorgaanbieder
telefoonnummer (cp)	Om contact op te kunnen nemen; het adres is uit de GBA te halen, maar alleen als het BSN bekend is	zorgaanbieder
adres (huisnr en postcode)		GBA/zorgaanbieder

informatie over de zorg		
gegevensveld	waarom nodig	herkomst/bron
einddatum indicatie (AWBZ) of maatregel (Wjz)	Om te weten wanneer het recht op zorg (AWBZ) of de juridische maatregel (Wjz) afloopt, zodat de gemeente tijdig een afspraak kan plannen voor een beoordeling van de eventueel benodigde (na)zorg.	BJZ/CIZ
juridisch kader	Gemeente moet weten of de zorgverlening vrijwillig of gedwongen (gesloten, JB, JR) plaatsvindt, zodat daar rekening mee kan worden gehouden in de communicatie met cliënt/ouders.	BJZ/CIZ
leveringsvorm: zorg in natura (ZIN) of Pgb	Relevant vanwege mogelijkheid Pgb om te zetten in ZIN.	BJZ/CIZ
hoogte Pgb	Geeft beeld van de omvang van de benodigde zorg.	zorgkantoor
leveringsstatus	Om te weten of iemand op de wachtlijst staat of al zorg ontvangt.	zorgaanbieder
geleverde of geïndiceerde (soort) zorg	Om te weten welk type zorg iemand krijgt: • AWBZ: functies en klassen of ZZP; • Zvw: 1e of 2e lijn, ambulant of met verblijf; • Wjz: J&O (ambulant of met verblijf) of pleegzorg. Als het om iemand op de wachtlijst gaat: de geïndiceerde zorg, anders de geleverde zorg.	zorgaanbieder (zorgconsumptie), BJZ/CIZ (indicatie)
verwachte einddatum zorg	Om te weten wanneer sprake is van uitstroom dan wel de mogelijke start van een andere vorm van zorg/ondersteuning. Voor die datum neemt de gemeente contact op.	zorgaanbieder
ID zorgaanbieder	Identificatie van de zorgaanbieder: AWBZ en Zvw: AGB-code Wjz: code of naam en plaats	zorgaanbieder
contactgegevens zorgaanbieder	Zodat gemeente met de juiste persoon contact kan opnemen over de cliënt.	zorgaanbieder

Bevindingen en aanbevelingen t.a.v. de over te dragen gegevens (de gegevensset)

Bevinding 10: De gegevens zoals omschreven in art. 10.4 van de Jeugdwet zijn in beginsel noodzakelijk te achten voor de eenmalige gegevensoverdracht. Het verwerken van het burgerservicenummer voldoet aan de daaraan specifiek gestelde vereisten en het (beperkt) verwerken van bijzondere gegevens is noodzakelijk, mits deze beperkt blijven tot een algemene aanduiding en daarbij beperkt blijven tot zogenaamde 'uitwendige' gegevens. Een nadere uitwerking en precisering dient plaats te vinden. Artikel 10.4, zevende lid, biedt daartoe de noodzakelijke grondslag c.q. delegatiebepaling.

Bevinding 11: De in het Plan van aanpak opgesomde gegevens (beperkte gegevensset) zijn op zich noodzakelijk, maar bij gegevens over de contactpersoon (jeugdige of ouder) zijn zeker nog wel vraagtekens te zetten. De noodzaak om het telefoonnummer van contactpersonen in de gegevensset op te nemen staat zeker (nog) niet vast. Bij het telefoonnummer speelt ook of en in hoeverre de contactpersoon verwacht dat hij of zij telefonisch door gemeenten benaderd wordt. Daar komt bij dat ongevraagde of onverwachte telefoontjes vaak minder op prijs gesteld worden.

Aanbeveling 2: Onderzoek nader of het telefoonnummer van de contactpersoon inderdaad noodzakelijk is. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanbeveling over de kwaliteit van gegevens over de betrouwbaarheid van het telefoonnummer van de contactpersoon.

Aanbeveling 3: Voorkomen dient te worden dat onnodig of onbedoeld (inhoudelijke) bijzondere gegevens verwerkt worden. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanbeveling bij het onderdeel over de groepen van jeugdigen over maatvoering en noodzakelijkheid bij de daadwerkelijke uitvoering van de overdracht van gegevens

Aanbeveling 4: Onderzoek of het mogelijk is in de beperkte gegevensset een gegeven op te nemen die aangeven in welke mate het waarschijnlijk is dat de jeugdige in 2015 uit zal stromen dan wel er in 2015 sprake zal zijn van een aanvraag voor vervolghulp. Deze aanbeveling en de uitvoerbaarheid daarvan hangt samen met de uitvoering van het nieuwe artikel 110a van de Wet op de Jeugdzorg over het gebruik van het burgerservicenummer in de jeugdzorg (TK 33 672, nr. 2).

6.5.3 Subsidiariteit en alternatieven

Bij de subsidiariteit gaat het om de vraag of er voor de voorziene gegevensverwerking, alternatieven zijn die minder privacy-gevoelig zijn of meer waarborgen bieden. Het uitgangspunt van privacy by design speelt daarbij met name een rol.

6.5.3.1 Minder gegevens

Uit de reeds uitgevoerde onderzoeken en met name uit het Plan van aanpak blijkt, dat daarbij gestreefd is naar een zo beperkt mogelijk set van aan gemeenten te verstrekken gegevens. Mede gezien de in de paragrafen 6.5.2.1 en 6.5.2.2 reeds gedane aanbevelingen, zijn er geen verdere opmerkingen of suggestie over het subsidiariteitsvereiste bij de te gebruiken persoonsgegevens.

6.5.3.2 Beheer, positie betrokken en toezicht en controle

Alternatieven of privacy beschermende maatregelen komen aan de orde in paragraaf 7.2 over de ontwikkeling en het beheer van een faciliterende centrale voorziening.

De positie van en waarborgen voor betrokkenen (jeugdigen en ouders) worden behandeld in paragraaf 8.3 over de betrokkenheid bij de eenmalige overdracht.

In paragraaf 9 wordt ingegaan op de vraag of en in hoeverre er aanvullende maatregelen op het gebied van toezicht en controle dienen te zijn.

7 De privacyaspecten van een centrale faciliterende voorziening

7.1 Overzicht

In het Plan van aanpak is aangegeven dat een tijdelijke centrale voorziening nodig is om de eenmalige gegevensoverdracht te faciliteren. De laatste volzin van het zevende lid van artikel 10.4 van de Jeugdwet voorziet een dergelijke voorziening van een wettelijke basis en geeft de mogelijkheid om voor een dergelijke voorziening nadere regels te stellen. Bij een tijdelijke centrale voorziening en de nadere regels daarvoor spelen het (dagelijks) beheer van een voorziening, de kwaliteit van de gegevens, informatiebeveiliging en, in meer algemene zin, de verantwoording en beheersbaarheid.

7.2 De ontwikkeling en het beheer van een faciliterende centrale voorziening

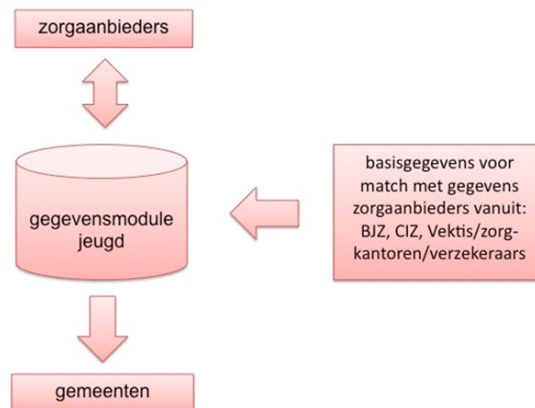
Gelet op de regeling in de Wet bescherming persoonsgegevens en de werkzaamheden van het project eenmalige gegevensoverdracht, dient de minister van VWS aangemerkt te worden als de verantwoordelijke voor een tijdelijke centrale voorziening. Daarmee wordt de verantwoordelijkheid in juridische zin eenduidig belegd. Een dergelijke eenduidige toebedeling van de verantwoordelijkheid aan de minister heeft verre de voorkeur boven bijvoorbeeld constructies waarbij de vele leveranciers of de vele gemeenten ieder voor een deel de (mede)verantwoordelijke zijn in de zin van de Wbp en waarbij de centrale voorziening als een soort van 'super' bewerker zou fungeren.

De verantwoordelijkheid van de minister van VWS voor de centrale voorziening houdt tevens een zorgplicht in ten aanzien van het leveren van gegevens aan de voorziening en het leveren van gegevens door de voorziening aan de gemeenten.

In het Plan van aanpak wordt aangegeven dat de centrale voorziening (aangeduid als de gegevensmodule jeugd) gegevens betreft van zorgaanbieders en levert aan de gemeenten. Ter

ondersteuning van de verzameling en verstrekking van gegevens, is aangegeven dat ook de BJZ, CIZ, de verzekeraars en zorgkantoren een rol hebben.

Onderstaand overzicht uit het Plan van Aanpak geeft dit aan.

In het Plan van aanpak wordt aangegeven dat de centrale voorziening een vijftal functies heeft c.q. uitvoert.

1. Verzamelen van gegevens over jeugdigen die in zorg zijn (in natura of met een Pgb) of op de wachtlijst staan, vanuit:
 - BJZ: gegevens Wjz en indicaties AWBZ uit IJ (Informatiesysteem Jeugd);
 - Vektis: gegevens AWBZ uit de AZR (AWBZ-brede zorgregistratie) en Pgb;
 - CIZ: gegevens indicatiestelling AWBZ (voor zover niet volledig via Vektis verkrijgbaar);
 - zorgaanbieders/behandelaren: gegevens cliënten AWBZ, Zvw en Wjz (zorgconsumptie);
2. Vergelijken van deze gegevens met de zorgconsumptiegegevens van de zorgaanbieders (Wjz en AWBZ): zo nodig corrigeren (schonen) en aanvullen.
3. Ontdubbelen van de gegevens tot unieke cliënten (die zorg vanuit één of meer domeinen ontvangen).
4. Samenvoegen van gegevens per gemeente, conform het woonplaatsbeginsel.
5. Klaarzetten gegevens voor de gemeenten.

In het Plan van aanpak worden twee reeds bestaande mogelijkheden geschetst om de eenmalige overdracht vorm te geven. De eerste mogelijkheid is de zogenaamde AZR-oplossing. Deze aanpak is gevolgd om de vulling en kwaliteit van de AWBZ-brede zorgregistratie (AZR) te verbeteren. De overeenkomst met de eenmalige gegevensoverdracht jeugd is dat ook sprake was van het inlezen, verwerken (schonen en matchen) en exporteren van (vertrouwelijke) gegevens. Een tweede mogelijkheid is de SCP-oplossing. Dat is de aanpak die is gevolgd om informatie te krijgen voor het gemeentelijk verdeelmodel. De overeenkomst met de eenmalige gegevensoverdracht jeugd dat ook hierbij sprake was van het inlezen en verwerken (schonen en matchen) van gegevens over jeugdigen die in zorg zijn. De gegevensverzameling vindt plaats op basis van een XML data-uitwisselingsformulier.

Voor het Plan van aanpak zijn een vijftal modaliteiten onderzocht voor de daadwerkelijke verstrekking van gegevens aan gemeenten. Geadviseerd wordt (in eerste instantie) uit te gaan van het CAK als oplossing voor het verstrekken van de gegevens aan de gemeenten omdat die oplossing de beste aanknopingspunten biedt. In het Plan van aanpak is over de vijf mogelijke modaliteiten het volgende overzicht opgenomen voor het verstrekken van gegevens aan de gemeenten.

Partij/medium	Gemeenten aangesloten	Voldoende beveiligd	Domein
1. Vektis	ja	nee	Zvw/AWBZ
2. Vecozo	nee/deels	n.v.t./ja	Zvw/AWBZ
3. BKWI	ja	deels	SZW
4. CAK	ja	ja	Zvw/AWBZ/Wjz
5. USB-stick	n.v.t.	ja	n.v.t.

Voor wat de uitvoering van het Plan van aanpak en de (verdere) ontwikkeling van een tijdelijke centrale voorziening betreft, kan geconstateerd kan worden dat binnen het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd van de ministeries van VWS en V&J reeds de nodige aandacht bestaat voor een zorgvuldige ontwikkeling en privacy by design bij de ontwikkeling van ICT-voorzieningen. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het Projectplan en uit ten behoeve van de andere deelprojecten reeds opgestelde documenten, zoals de *Kaderstellende PROJECT START ARCHITECTUUR Gemeenschappelijke voorziening voor Beleidsinformatie bij de Stelselherziening Jeugd* van 24 juni 2013 van het deelproject Data en systematiek Beleidsinformatie en de *PSA/Solution Architecture; Interactieproces, Koppelvlakken en de Collectieve Opdracht RouteerVoorziening justitiële jeugdketen (CORV)* van 17 juli 2013 van het deelproject Justitiële Keteninformatisering.

Bevindingen en aanbevelingen t.a.v. de ontwikkeling en het beheer van een faciliterende tijdelijke centrale voorziening

Bevinding 12: Er is voldoende grond om een tijdelijke faciliterende centrale voorziening in te richten om de eenmalige overdracht te faciliteren. Artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet bevat daarvoor de noodzakelijke juridische basis. Een dergelijke wettelijke basis is met name noodzakelijk in verband met het verbod in artikel 16 Wbp op het verwerken van bijzondere gegevens zonder een specifieke juridische basis.

Bevinding 13: Het Plan van aanpak biedt een solide basis om ook juridisch gezien te komen tot een voorziening waarbij op zorgvuldige en veilige wijze gegevens verwerkt zullen worden.

Bevinding 14: Vanuit privacy-oogpunt bezien hebben bij de daadwerkelijke verstrekking van gegevens aan gemeenten de modaliteiten 4 (CAK) en 5 (USB-stick) uit het Plan van aanpak de voorkeur. In beide gevallen blijft het beheer dicht tegen de overheid aanliggen en kan, met name t.a.v. het CAK, gebruik gemaakt worden van reeds bestaande voorzieningen die aansluiten bij het jeugdveld en de nieuwe taken van de gemeenten.

Bevinding 15: Binnen het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd bestaat de nodige aandacht voor een zorgvuldige ontwikkeling en privacy by design bij de ontwikkeling van ICT-voorzieningen.

Aanbeveling 5: Wijs de minister van VWS expliciet aan als de verantwoordelijke als bedoeld in de Wet bescherming persoonsgegevens voor de tijdelijke centrale voorziening. De verantwoordelijkheid van de minister van VWS voor de faciliterende voorziening houdt daarbij tevens een zorgplicht in ten aanzien van het leveren van gegevens aan de voorziening en het leveren van gegevens door de voorziening aan de gemeenten.

Aanbeveling 6: Volg bij de verstrekking van gegevens de werkwijze uit het Plan van aanpak waarbij gemeenten tweemaal een gegevensverzameling (bestand) ontvangen dan wel op kunnen halen i.p.v. bijvoorbeeld continue toegang voor gemeenten. Dit beperkt de risico's op onbedoeld verlies of onnodige verspreiding van gegevens.

Aanbeveling 7: Neem in de ministeriele regeling ter uitwerking van artikel 10.4, zevende lid, van de Jeugdwet t.a.v. de centrale voorzienig bepalingen op die de volgende elementen bevatten:

- de zorgplicht dat de voorziening ervoor zorgt dat de gegevens van de verstrekker veilig en zorgvuldig bij de juiste ontvanger terechtkomen.

Met het woord 'veilig' wordt dan bedoeld dat de gegevens worden beschermd tegen oneigenlijk gebruik (datalekken); het woord 'zorgvuldig' ziet toer op de juistheid van de gegevens;

- dat de gegevensverstrekking aan gemeenten op elektronische wijze geschiedt met behulp van de tijdelijke voorziening;
- dat de in de tijdelijke voorziening opgenomen gegevens vernietigd worden zodra de tijdelijke voorziening zijn rol begin 2015 vervuld heeft.

7.3 De kwaliteit van de gegevens

Artikel 11 van de Wet bescherming persoonsgegevens bevat de verplichting dat persoonsgegevens ter zake dienend, niet bovenmatig, juist en nauwkeurig dienen te zijn.

Een belangrijke conclusie uit de voor de eenmalige gegevensoverdracht uitgevoerde onderzoeken (de *Rapportage Uitkomsten vooronderzoek Eenmalige gegevensoverdracht jeugd* van 1 juni 2013 van Partners in Jeugdbeleid (Vooronderzoek) en het *Plan van aanpak 'eenmalige gegevensoverdracht jeugd'* van 17 september 2013 van Argos Advies (Plan van Aanpak), is dat voorkomen moet worden dat verwachtingen van gemeenten ten aanzien van de volledigheid en betrouwbaarheid van de over te dragen gegevens te hoog zijn. Wat nu niet (of niet volledig, niet correct) in bestaande registratiesystemen staat, kan er in 2014/2015 ook niet uitkomen.

Benadrukt wordt dat hierover van begin af aan duidelijk gecommuniceerd moet worden.

Artikel 10.4, vierde lid van de Jeugdwet bevat de opdracht voor gemeenten om zelf nadere actie ondernemen om, bij onduidelijkheid, de juiste woonplaats vast te stellen.

Bevinding en aanbevelingen t.a.v. de kwaliteit van gegevens

Bevinding 16: De constatering uit de voor de eenmalige gegevensoverdracht uitgevoerde onderzoeken dat "Wat nu niet (of niet volledig, niet correct) in bestaande registratiesystemen staat, er in 2014/2015 ook niet uit kan komen" wordt onderschreven. Artikel 10.4, vierde lid, van de Jeugdwet die inhoudt dat gemeenten zelf nadere actie ondernemen om, bij onduidelijkheid, de juiste woonplaats vast te stellen, is dan ook een noodzakelijke bepaling.

Aanbeveling 8: Maak gemeenten duidelijk welke kwaliteits-gebreken er kunnen zijn met betrekking tot de gegevens.

Aanbeveling 9: Maak gemeenten duidelijk dat niet zomaar ‘automatisch’ op basis van de ontvangen gegevens gehandeld kan worden. De eenmalige gegevensoverdracht is immers ondersteunend voor de overgang en bijvoorbeeld niet bedoeld of geschikt om op basis daarvan vervolgbeslissingen te nemen. Men dient bijvoorbeeld bedacht te zijn op verhuizingen, tussentijdse gezagswijzigingen of wijzigingen in het kader van jeugdzorg. Leveranciers van gegevens zullen niet altijd tijdig van dergelijke wijzigingen op de hoogte zijn om deze in het kader van de levering van gegevens voor de eenmalige overdracht in 2014 aan te kunnen geven.

Aanbeveling 10: Vanuit het oogpunt van kwaliteit van de gegevens kan betwijfeld worden of het door jeugdhulpaanbieders eventueel vastgelegde telefoonnummer van de contactpersoon wel voldoende betrouwbaar is. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan de aanbeveling over de noodzaak om het telefoonnummer van de contactpersoon op te nemen bij de te verstrekken gegevens.

7.4 Informatiebeveiliging van een faciliterende centrale voorziening

De minister van VWS is de verantwoordelijke in de zin van de Wbp voor de centrale voorziening. Voor de faciliterende voorziening bestaan in dit kader reeds het Besluit voorschrift informatiebeveiliging rijksdienst 2007, het Voorschrift informatiebeveiliging rijksdienst- bijzondere informatie, de Nen-normen 27001 en 27002 en de departementale beveiligingsrichtlijnen. Voor wat het ministerie van VWS betreft, merkte de Rekenkamer in het Rapport bij het Jaarverslag 2012 van het ministerie van VWS op, dat de informatiebeveiliging toereikend is, dat er geen onvolkomenheden zijn, maar dat aandacht nodig blijft (TK 33 605 XVI, nr. 2, paragraaf 3.2.3).

De ontwikkeling van een tijdelijke voorziening voor het faciliteren van de eenmalige gegevensoverdracht zal plaatsvinden onder het project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd van de ministeries van VWS en V&J. Op basis van documenten die reeds voor de andere deelprojecten (beleidsinformatie en keteninformatisering) van het project opgesteld zijn, kan verwacht worden dat inderdaad aandacht besteed zal worden aan de informatiebeveiliging. Zo wordt bijvoorbeeld reeds uitvoerig aandacht besteed aan informatiebeveiliging in onderdeel 3.6 van de *Kaderstellende PROJECT START ARCHITECTUUR Gemeenschappelijke voorziening voor Beleidsinformatie bij de Stelselherziening Jeugd* van 24 juni 2013 van het deelproject Data en systematiek Beleidsinformatie en in onderdeel 8 van de *PSA/Solution Architecture; Interactieproces, Koppelvlakken en de Collectieve Opdracht RouteerVoorziening justitiële jeugdketen (CORV)* van 17 juli 2013 van het deelproject Justitiële Keteninformatisering.

Bevinding en aanbevelingen t.a.v. de informatiebeveiliging van een faciliterende centrale voorziening

Bevinding 17: Er is geen noodzaak om in een ministeriele regeling nadere regels te stellen over de informatiebeveiliging van de tijdelijke faciliterende centrale voorziening voor de eenmalige overdracht.

Aanbeveling 11: Neem de informatiebeveiliging van de voorziening op in de reguliere en staande informatiebeveiliging van het ministerie van VWS. Informeer en overleg daarbij met de Beveiligingsambtenaar (BvA), de Functionaris voor de gegevensbescherming (FG) en zo nodig met de Chief Information Officer (CIO) van het ministerie van VWS.

Aanbeveling 12: Wees bij uitbesteding van het beheer bedacht op goede schriftelijke afspraken met de beheerder. Het gaat hierbij om een bewerkersovereenkomst als bedoeld in art. 14 van de Wet bescherming persoonsgegevens. Stel daarbij een 'strengere' bewerkersovereenkomst op in samenwerking met de FG, de BvA en, zo nodig, de CIO van het ministerie van VWS.

7.5 Verantwoording en beheersbaarheid van een faciliterende centrale voorziening

De minister van VWS is de verantwoordelijke in de zin van de Wbp voor de centrale voorziening en de uitvoering (c.q. het doen uitvoeren) van de eenmalige overdracht behoort tot de taak van het project eenmalige gegevensoverdracht van het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd.

Bevinding en aanbeveling t.a.v. de verantwoording en beheersbaarheid van een faciliterende centrale voorziening

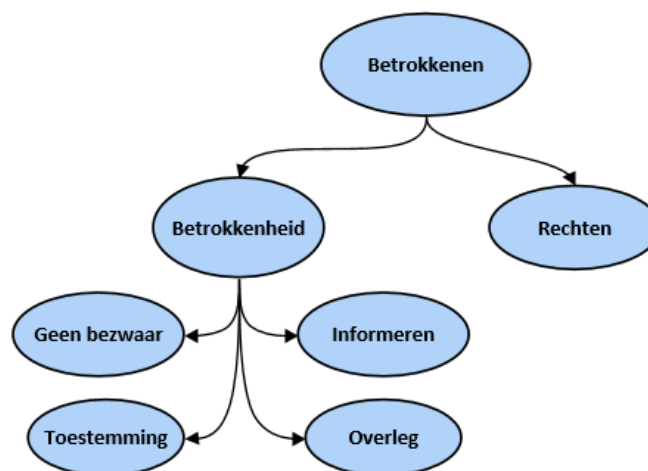
Bevinding 18: Er is geen aanleiding om nadere voorschriften of regels voor te stellen t.a.v. de verantwoording of beheersbaarheid.

Aanbeveling 13: Voer in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliance-toets uit met betrekking tot de nadere regelgeving én voor de thans nog te ontwikkelen tijdelijke voorziening om de éénmalige overdracht van gegevens te faciliteren.

8 De positie van de betrokkenen (jeugdigen en ouders)

8.1 Overzicht

De gegevens bij de eenmalige overdracht gaan over jeugdigen en hun ouders en de eenmalige overdracht vindt plaats om een zorgvuldige continuïteit van zorg voor jeugdigen en ouders te waarborgen. Alleen al om die reden is het van belang om aandacht te besteden aan de betrokkenheid van jeugdigen en hun ouders bij de eenmalige gegevensoverdracht. Hieronder wordt aangegeven welke aspecten daarbij een rol kunnen spelen.

8.2 De juridische rechten van betrokken (jeugdigen en hun ouders)

De Wet bescherming persoonsgegevens bevat voor betrokkenen de afdwingbare rechten op kennisneming (inzage), correctie, verwijdering en verzet (bezwaar). Deze rechten behouden hun geldigheid ten aanzien van de eenmalige overdracht.

Bevinding t.a.v. de juridische rechten van betrokkenen (jeugdigen en hun ouders)

Bevinding 19: Er is geen aanleiding om voor wat betreft de eenmalige overdracht en de tijdelijke verwerking van gegevens daarbij af te wijken van de reeds bestaande rechten op kennisneming (inzage), correctie, verwijdering en verzet (bezwaar) en de bepalingen daarover in de Wet bescherming persoonsgegevens.

8.3 De betrokkenheid bij de eenmalige gegevensoverdracht

De Raad van State vroeg aandacht voor de vraag of toestemming van jeugdigen of hun ouders een rol zou dienen te spelen bij de eenmalige overdracht. In de toelichting bij artikel 10.4 van de Jeugdwet wordt over toestemming als grondslag voor het verwerken van gegevens als bedoeld in artikel 8, onder a, van de Wet bescherming persoonsgegevens opgemerkt:

De belangrijkste alternatieven, namelijk dat betrokken jeugdigen of hun ouders zelf de gegevens verstrekken of dat zij desgevraagd aan de overdragende instanties toestemming geven voor de overdracht, acht de regering minder goed toepasbaar dan de voorgestelde overdracht. Immers, het verkrijgen van de expliciete medewerking of toestemming van betrokkenen, zou, mede gelet op de aard van de doelgroep, een zeer langdurig en arbeidsintensief proces zijn en bovendien geen garantie bieden dat van de gehele doelgroep tijdig medewerking of toestemming zou kunnen worden verworven.

Dat de eenmalige overdracht bij de Jeugdwet niet afhankelijk gesteld wordt van de toestemming als bedoeld in artikel 8, onder a, van de Wet bescherming persoonsgegevens, sluit aan bij de eerdere regeling over de overheveling van begeleiding van de AWBZ naar de Wmo (TK, 33 127, nr. 27) en bij het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 24 april 2012 (z2012-00243) over die overheveling. Uit het advies volgt dat artikel 8, onder e, van de Wet bescherming persoonsgegevens inderdaad een deugdelijke juridische grondslag oplevert voor de eenmalige overdracht van gegevens aan gemeenten.

De artikelen 33 en 34 van de Wet bescherming persoonsgegevens bevatten regels over het informeren van betrokkenen. Voor wat de eenmalige overdracht betreft, is artikel 34 Wbp van toepassing. Artikel 34 geeft in het vijfde lid aan dat het informeren van betrokkenen niet nodig is als de vastlegging of de verstrekking van gegevens bij of krachtens de wet is voorgeschreven. Artikel 10.4 van de Jeugdwet bevat dergelijke wettelijke voorschriften. Om de betrokkenheid van jeugdigen en hun ouders bij de eenmalige overdracht te bevorderen, bevat artikel 10.4, vijfde lid, van de Jeugdwet een specifieke bepaling over het door jeugdhulpaanbieders informeren van jeugdigen en ouders. Deze bepaling komt wat de jeugdhulpaanbieders betreft in de plaats van de uitzondering van artikel 34, vijfde lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens.

Ook het Plan van aanpak voorziet reeds in (algemene) communicatie richting jeugdigen en ouders over de eenmalige overdracht. Tot het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd van de ministeries van VWS en V&J behoort (reeds) een gespecialiseerde communicatie-medewerker.

Bevindingen en aanbeveling t.a.v. de positie van betrokkenen (jeugdigen en ouders)

Bevinding 20: De redenen om bij de eenmalige overdracht geen toestemming van betrokkenen (jeugdige en ouders) te vragen, zijn valide. Daarbij speelt tevens dat de in artikel 8, onder c (wettelijk voorschrift) en onder e (uitvoering publiekrechtelijke taak), van de Wet bescherming persoonsgegevens opgenomen grondslagen, reeds deugdelijk zijn voor het verwerken van gegevens bij de eenmalige gegevensoverdracht.

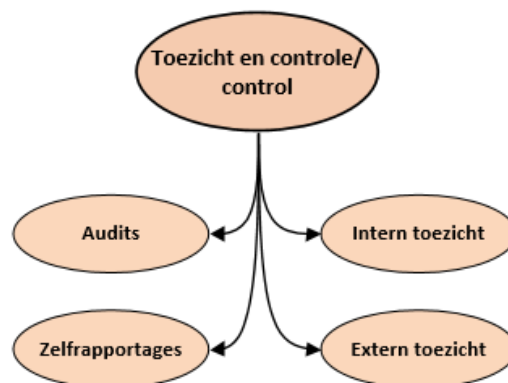
Bevinding 21: Het is van belang om jeugdigen en ouders te betrekken bij de eenmalige overdracht. Het plan van aanpak voorziet daartoe reeds in communicatie richting jeugdigen en ouders. Artikel 10.4, vijfde lid, van de Jeugdwet bevat een specifieke bepaling over het door jeugdhulpaanbieders informeren van jeugdigen en ouders.

Aanbeveling 14: Overweeg in het kader van het informeren van en transparantie voor betrokkenen (jeugdigen en ouders) om, als gemeenten actief contact opnemen met jeugdigen of ouders in het kader van vervolghulp, zij daarbij een overzicht verstrekken (meezenden) van de gegevens die de gemeente reeds in het kader van de eenmalige gegevensoverdracht ontvangen heeft.

9 Toezicht en controle

9.1 Overzicht

Ten aanzien van toezicht en controle dient de vraag behandeld te worden of er aanleiding is voor extra toezicht of controle in aanvulling op het reguliere toezicht en de reguliere controle. Het gaat bij de eenmalige overdracht immers om gegevens betreffende jeugdigen en het gaat eveneens, zij het in beperkte mate, om bijzondere gegevens. Mogelijke aanvullende maatregelen zijn het uitvoeren van audits, het opstellen van zelfrapportages en in- of extern belegd toezicht op de naleving van de bepalingen over de eenmalige overdracht en de bepalingen van de Wet bescherming persoonsgegevens

9.2 Regulier toezicht en controle en eventuele aanvullende maatregelen

Uitgangspunt voor de eenmalige overdracht is dat bezien dient te worden of het regulier toezicht en de reguliere controle volstaat.

De minister van VWS is de verantwoordelijke in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens voor de tijdelijke centrale voorziening. De uitvoering (c.q. het doen uitvoeren) van de eenmalige overdracht behoort tot de werkzaamheden van het Deelproject eenmalig overdracht als onderdeel van het Project Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd van de ministeries van VWS en V&J. Aan het Project is (reeds) een auditor als adviseur toegevoegd.

Voor wat het toezicht betreft, kan opgemerkt worden dat de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming reeds aangegeven heeft een actieve toezichthoudende rol te zullen vervullen ten aanzien van het verwerken van gegevens binnen de tijdelijke voorziening.

Voor wat eventuele aanvullende maatregelen betreft kan gewezen worden op het onderzoek van het College bescherming persoonsgegevens naar de vernietiging door gemeenten van in de reisdocumentenadministraties opgeslagen vingerafdrukken. Zie in dat verband de brief van

het Cbp aan de minister van BZK van 5 juni 2013 (z2013-00122) te vinden op http://www.cbpweb.nl/downloads_med/med_20130730-vernietiging-vingerafdrukken-gemeente-brief.pdf

Bevinding en aanbeveling t.a.v. toezicht en controle

Bevinding 22: Voor wat het toezicht betreft, kan opgemerkt worden dat de plv. Functionaris voor de gegevensbescherming van het ministerie van VWS reeds aangegeven heeft een actieve toezichthoudende rol te zullen vervullen ten aanzien van het verwerken van gegevens binnen de tijdelijke voorziening. Mede daardoor is er geen aanleiding om bijvoorbeeld afzonderlijke audits of zelfrapportages t.a.v. de tijdelijke centrale voorziening te verplichten. In dit verband kan ook gewezen worden op de aanbeveling om in 2014 een aanvullende PIA of Wbp-compliance-toets uit te voeren met betrekking tot de nadere regelgeving én voor de thans nog te ontwikkelen tijdelijke voorziening om de éénmalige overdracht van gegevens te faciliteren (paragraaf 7.5).

Aanbeveling 15: Overweeg het invoeren van een notificatiebericht over de vernietiging van gegevens overeenkomstig artikel 10.4, zesde lid, van de Jeugdwet. Een dergelijke notificatie sluit aan bij hetgeen in bewerkersovereenkomsten ter uitvoering van artikel 14 van de Wet bescherming persoonsgegevens reeds gebruikelijk is en sluit tevens aan bij het onderzoek van het College bescherming persoonsgegevens over het vernietigen door gemeenten van in de reisdocumentenadministraties opgeslagen vingerafdrukken. Een bericht van vernietiging kan daarbij bekend gemaakt worden via de reguliere procedure voor gemeentelijke bekendmakingen en publicatie daarvan kan eenvoudig plaatsvinden onder “www.overheid.nl” .

Ter illustratie is een schermafdruk van de website binnen www.overheid.nl over gemeentelijke publicaties opgenomen.

Officiële bekendmakingen

Gemeentebblad

Zoek in ⓘ

Woord(en) of zinsdeel

In de gehele tekst
 Alleen in de titel

Publicatiegegevens

Jaargang / nummer /

Ruimtelijke plannen : ⓘ
planidentificatienummer

Publicatiedatum

Datum

Alle
 Vandaag
 Afgelopen week
 Afgelopen maand
 Andere periode

van - -

t/m - -

Rubriek(en) ⓘ

Rubriek toevoegen >

Publicerende organisatie(s) ⓘ

Organisatie toevoegen >

Onderwerp(en) ⓘ

Onderwerp toevoegen >

Zoeken >

Zoek publicerende organisatie(s)

(Deel van) organisatiename

Type organisatie

Zoek >

Gevonden organisaties (455)

Selecteer één of meerdere organisaties

- Aa en Hunze
- Aalburg
- Aalsmeer
- Aalten
- Abcoude
- Achtkarspelen
- Alblasserdam
- Albrandswaard
- Alkmaar
- Almelo

Annuleren
Selecteren >

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/zoeken/gemeentebblad>

10 Ten overvloede: de verwerking door de gemeenten van de ontvangen gegevens

Tot het onderwerp (object) van de PIA behoort niet hoe de gemeenten omgaan met de gegevens die gemeenten voor de eenmalige overdracht ontvangen. Zie daarvoor paragraaf 3.5. Voorgaande wil echter niet zeggen, dat het niet mogelijk of wenselijk is om (toch) enige opmerkingen te wijden aan de verwerking van de ontvangen gegevens door gemeenten.

10.1 Wettelijke inkadering

De regelgeving over de eenmalige overdracht zal het verwerken van gegevens door gemeenten reguleren door:

- een omschrijving van de taken en doelen waarvoor de gegevens gebruikt mogen worden met een strikte doelbinding (art. 10.4, eerste lid).
- een nauwkeurige omschrijving van de gegevens die ontvangen worden (art. 10.4, derde lid en de nadere uitwerking op grond van art. 10.4, zevende lid).
- het verplicht gebruik van de in te richten tijdelijke faciliterende voorziening (de nadere uitwerking op grond van art. 10.4, zevende lid).
- een nauwkeurige omschrijving van de te ontvangen gegevens en het verplicht gebruik van de voorziening een verbod op eigen afzonderlijke uitvraag van gegevens t.b.v. de eenmalige overdracht (de nadere uitwerking op grond van art. 10.4, zevende lid)
- de verplichting om de ontvangen gegevens na de overgangstermijn (naar verwachting begin 2016) te vernietigen (art. 10.4, zesde lid).

Naast deze specifieke regels voor de eenmalige overdracht dienen ook de algemene regels van de Wet bescherming persoonsgegevens gevolgd te worden. Voor de informatiebeveiliging kan gewezen worden op de Baseline Informatiebeveiliging Gemeente (BIG), die vanuit VNG/KING in ontwikkeling is en op de *Richtsnoeren voor de Beveiliging van persoonsgegevens* van het College bescherming persoonsgegevens van februari 2013, te vinden op http://www.cbppweb.nl/Pages/pb_20130219_richtsnoeren-beveiliging-persoonsgegevens.aspx

10.2 Aanbevelingen in de PIA

In deze PIA zijn reeds een aantal aanbevelingen gedaan die relevant zijn voor de verwerking van de ontvangen gegevens door de gemeenten. Het gaat om de volgende aanbevelingen.

- Streef, zoals ook aangegeven wordt in het Plan van aanpak, bij de verstrekking van gegevens naar een werkwijze waarbij gemeenten tweemaal een gegevensverzameling (bestand)

ontvangen dan wel op kunnen halen i.p.v. bijvoorbeeld continue toegang voor gemeenten (zie paragraaf 7.2).

- Voeg, indien door de gemeente actief contact opgenomen wordt ter voorbereiding van een aanvraag tot vervolghulp, een overzicht toe van de reeds door de gemeente in het kader van de eenmalige overdracht ontvangen gegevens (zie paragraaf 8.3).

- Voer in het kader van de verplichte vernietiging van gegevens eventueel een notificatieplicht in voor gemeenten. Bijvoorbeeld op een wijze dat gemeenten een bericht van vernietiging bekendmakingen via de reguliere procedure voor gemeentelijke bekendmakingen en publicatie via de officiële bekendmakingen binnen “www.overheid.nl” (zie paragraaf 9.2).

10.3 Suggesties voor een zorgvuldige en beheersbare verwerking van de door gemeenten ontvangen gegevens

In dit onderdeel worden, tentatief, enkele suggesties gedaan voor het door gemeenten verwerken van de bij de eenmalige overdracht ontvangen gegevens.

10.3.1 Suggestie voor het deelproject eenmalige overdracht

Bij suggesties voor het deelproject eenmalige gegevensoverdracht kan gedacht worden aan het volgende.

1) Neem uitleg over de wettelijke bepalingen en vereisten op in de reeds in het Plan van aanpak voorziene communicatie.

2) Stel in overleg met de VNG/KING een handreiking op met suggesties voor een zorgvuldige en beheersbare verwerking van de door gemeenten te ontvangen gegevens. Besteed daarin uitdrukkelijk aandacht aan de vraag voor welke personen rechtstreekse toegang tot de ontvangen gegevens (autorisatie) noodzakelijk is en, zo nodig, een controlemechanisme betreffende deze toegang. Dit is overigens afhankelijk van de wijze waarop het daadwerkelijk verstrekken van gegevens vorm gegeven zal worden (zie paragraaf 7.2)

10.3.2 Suggesties voor gemeenten

Bij suggesties voor gemeenten hoe zorgvuldig om te gaan met de ontvangen gegevens kan gedacht worden aan het volgende.

3) Sluit, indien mogelijk, bij het gebruik van de ontvangen gegevens aan bij de regionale transitiearrangementen.

4) Leg de ontvangen c.q. op te halen gegevensbestanden afzonderlijk en afgeschermd vast in plaats van een integrale overname van de ontvangen gegevens in bijvoorbeeld financiële systemen (betaling), productiesystemen voor de uitvoering van de Jeugdwet of meer

algemene distributie-achtige systemen voor de gemeentelijke bedrijfsvoering zoals bijvoorbeeld 'mid-offices'. Dit voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens.

5) Beleg de verantwoordelijkheden over het beheer van de ontvangen gegevens bij een specifiek aangewezen medewerker (directielid of afdelingshoofd) op een wijze die, zo mogelijk, vergelijkbaar is met de wijze waarop het beheer van de GBA en de registratie betreffende identiteitsdocumenten belegd is. Weliswaar is de gegevensset in omvang beperkt, maar de set bevat het burgerservicenummer en bijzondere en gevoelige gegevens over jeugdigen en de aard van de door hen ontvangen zorg/hulp. Daarnaast bevat de gegevensset ook informatie over kindbescherming en jeugdreclassering.

6) Neem, uit het specifiek aangelegde bestand, enkel gegevens op in financiële systemen indien er daadwerkelijk sprake is van geïndividualiseerde betaling. Een dergelijke handelwijze vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak.

7) Neem, uit het specifiek aangelegde bestand, enkel gegevens op in het productiesysteem voor de uitvoering van de Jeugdwet indien daadwerkelijk actief contact opgenomen wordt met de jeugdige of ouders dan wel indien er daadwerkelijk een aanvraag voor vervolghulp ontvangen wordt. Ook dit vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak.

8) Voer eventuele (statistische) analyses uit ten behoeve van inkoop, het zicht krijgen op de te ontvangen facturen en de planning van de werkzaamheden betreffende het contact opnemen voor vervolghulp op het afzonderlijke bestand. Ook dit voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens.

9) Ontwikkel in het kader van "één gezin - één plan" een eenduidige en controleerbare procedure om in het kader van de eenmalige overdracht ontvangen gegevens indien dit noodzakelijk en toegestaan is te kunnen raadplegen. Deze werkwijze heeft de voorkeur in plaats van dat alle of een groot deel van de medewerkers belast wordt met de integrale intake en rechtstreekse toegang verkrijgen tot het bestand met gegevens voor de eenmalige overdracht. Een dergelijke handelwijze vloeit voort uit de vereisten van doelbinding en noodzaak en voorkomt onnodige en onwenselijke verspreiding van gegevens en beveiligingsrisico's.

BIJLAGE 1 | Overzicht basisdocumenten

Het *Projectplan Beleidsinformatie Stelselherziening Jeugd* van 8 november 2012 (Projectplan)

De *Rapportage Uitkomsten vooronderzoek Eenmalige gegevensoverdracht jeugd* van 1 juni 2013 van Partners in Jeugdbeleid (Vooronderzoek)

Het *Plan van aanpak 'eenmalige gegevensoverdracht jeugd'* van 17 september 2013 van Argos Advies (Plan van aanpak)

het *Toetsmodel Privacy Impact Assessment (PIA) Rijksdienst* van 24 juni 2013, Bijlage bij TK, 26 643, nr. 282

Het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 5 maart 2013 (z2013-00048) over de Jeugdwet

Artikel 10.4 van de Jeugdwet met toelichting, TK, 33 684, nr. 11, Nota van wijziging, onderdelen VV en WW (Bijlage 2)

De Nota van wijziging van 4 april 2012 bij de Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning in verband met de uitbreiding van gemeentelijke taken op het terrein van de begeleiding en een gewijzigde verdeling van de bestuurlijke verantwoordelijkheid (TK, 33 127, nr. 27)

Het advies van het College bescherming persoonsgegevens van 24 april 2012 (z2012-00243) over de overheveling van begeleiding van de AWBZ naar de Wmo

BIJLAGE 2 | Artikel 10.4 van de Jeugdwet

Artikel 10.4 van de Jeugdwet (TK, 33 684, nr. 11, Nota van wijziging, onderdelen VV en WW)

Artikel 10.4

1. Het college is bevoegd tot het verwerken van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, ten behoeve van:

a. de uitvoering van artikel 12.4, aanhef en eerste lid, onderdelen a en b;
b. de uitvoering van de artikelen 10.1 tot en met 10.3, en
c. het treffen van voorzieningen op het gebied van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering voor jeugdigen of ouders in het eerste kalenderjaar na het kalenderjaar waarin de artikelen 10.1, 10.2 en 10.3 in werking zijn getreden, in aansluiting op de verstrekking van voorzieningen door het college op grond van de artikelen 10.1, 10.2 en 10.3.

2. Met betrekking tot een jeugdige of zijn ouders die ten gevolge van de inwerkingtreding van deze wet vanaf enig tijdstip niet langer aanspraak hebben op persoonlijke verzorging, verpleging, behandeling, verblijf, kortdurend verblijf, vervoer en voortgezet verblijf op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, jeugdzorg op grond van de Wet op de jeugdzorg of geestelijke gezondheidszorg op grond van Zorgverzekeringswet, verstrekken jeugdhulpaanbieders, alsmede daartoe bij ministeriële regeling door Onze Ministers aangewezen personen en organisaties, persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, aan het college van de gemeente waar de betreffende jeugdige zijn woonplaats heeft.

3. De te verstrekken gegevens betreffen ten hoogste:

a. identificerende gegevens, waaronder het burgerservicenummer, van de jeugdige;
b. gegevens betreffende de woonplaats en, indien noodzakelijk, identificerende gegevens, waaronder het burgerservicenummer, van de ouders of andere wettelijke vertegenwoordigers ten behoeve van het vaststellen van de woonplaats;
c. gegevens betreffende de jeugdhulpaanbieder die de jeugdhulp ten tijde van de gegevensverstrekking verleent, alsmede gegevens betreffende de jeugdhulpaanbieder die de jeugdhulp zal verlenen op 1 januari van het kalenderjaar waarop de artikelen 10.1, 10.2 en 10.3 in werking treden;
d. gegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens, betreffende de ten tijde van de gegevensverstrekking verleende of geïndiceerde jeugdhulp, uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, voor zover deze verstrekking noodzakelijk is voor het treffen van aansluitende voorzieningen op het gebied van jeugdhulp, de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen of jeugdreclassering, en
e. gegevens betreffende de leveringsvorm van de jeugdhulp.

4. Het ontvangende college zendt de gegevens door aan een ander college, indien het van mening is dat het andere college dient te worden aangemerkt als het college van de gemeente waarbinnen de jeugdige zijn woonplaats heeft. Zo nodig treedt het ontvangende college daartoe in overleg met andere colleges teneinde de gemeente waarbinnen de jeugdige zijn woonplaats heeft vast te stellen. Het ontvangende college bericht de verstrekker, bedoeld in het tweede lid, indien sprake is van doorzending.

5. Jeugdhulpaanbieders informeren de jeugdige of zijn ouders voorafgaande aan de verstrekking van de gegevens, tenzij dit onmogelijk blijkt of een onevenredige inspanning vergt.

6. De gegevens, bedoeld in het tweede lid tot en met vierde lid, worden uiterlijk 31 januari van het eerste kalenderjaar na het kalenderjaar waarop de artikelen 10.1, 10.2 en 10.3 in werking treden door het college vernietigd, tenzij de gegevens noodzakelijk zijn voor de uitvoering van een aansluitende voorziening op het gebied van jeugdhulp of de uitvoering van een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering als bedoeld in het eerste lid, onderdeel c dan wel ter voldoening aan een wettelijk voorschrift bewaard dienen te blijven.

7. Bij ministeriële regeling worden nadere regels gesteld omtrent de inhoud van de gegevens, bedoeld in het tweede en derde lid, de categorieën van jeugdhulpaanbieders en overige door Onze Ministers aangewezen personen en organisaties, bedoeld in het tweede lid, die de gegevens verstrekken, de wijze en het tijdstip van het verstrekken van de gegevens, bedoeld in het tweede en derde lid, en het bericht als bedoeld in het vierde lid. Daarbij kan bepaald worden dat de gegevens of het bericht verstrekt worden aan en verwerkt worden door Onze Ministers of een door hen aan te wijzen tijdelijke voorziening.

Toelichting

In het kader van de overgang naar het nieuwe stelsel is nader onderzocht hoe een eenmalige overdracht van noodzakelijke persoonsgegevens aan de gemeenten op een zo zorgvuldig, veilig, effectief en efficiënt mogelijke wijze en met zo weinig mogelijk administratieve verplichtingen vorm gegeven kan worden. Daarbij is tevens de informatiebehoefte van gemeenten nader onderzocht. Ook de uitwerking van de in de artikelen 10.1 tot en met 10.3 opgenomen overgangsregeling en de aan de overdracht verbonden kosten zijn daarin betrokken. Dit heeft geleid tot de conclusie dat het aantal personen dat gegevens moet leveren aan de gemeente om de continuïteit te waarborgen verbreed dient te worden en dat de te verstrekken gegevens nader gespecificeerd dienen te worden. Om dit te realiseren worden de artikelen 10.4, 10.5 en 10.6 vervangen door een nieuw artikel 10.4.

De gemeenten worden verantwoordelijk voor de jeugdhulp en de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Welke gemeente een voorziening op het gebied van jeugdhulp, een kindbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering dient te bekostigen, wordt vastgesteld aan de hand van het woonplaatsbeginsel (zie de artikelen 1.1 en 2.3). Het eerste jaar na inwerkingtreding is een overgangsjaar, waarbij de op grond van de AWBZ, de Zvw en de Wet op de jeugdzorg gevestigde aanspraken blijven bestaan tot uiterlijk 31 december van dat jaar. Een uitzondering daarop is de pleegzorg die ook na dat eerste jaar voortduurt op basis van de bestaande aanspraken. Stelregel bij de continuïteit van jeugdhulp is eveneens dat de jeugdhulp na het jaar van inwerkingtreding in principe verleend blijft worden door dezelfde aanbieder. De continuïteit van hulp zou immers onvoldoende verzekerd zijn wanneer jeugdigen enkel om redenen van een stelselwijziging en een ander bekostigingsmodel bij de inwerkingtreding geconfronteerd zouden worden met een andere jeugdhulpaanbieder. Gebaseerd op de bestaande ervaringen zal ongeveer de helft van de jeugdigen die op 1 januari van een bepaald jaar jeugdhulp ontvangen, in datzelfde jaar ook weer uitstromen.

De regering hecht eraan dat de decentralisatie van de verschillende vormen van jeugdhulp en de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering zo zorgvuldig mogelijk plaatsvindt. Continuïteit van zorg voor de jeugdige en zijn ouders wordt daarbij als een centraal aandachtspunt gezien. Daartoe is het noodzakelijk dat de gemeente reeds in een vroeg stadium beschikt over de gegevens van alle jeugdigen en hun ouders die voor inwerkingtreding van de onderhavige wet al een vorm van ondersteuning, hulp of zorg ontvangen op andere grondslag. Een aantal essentiële gegevens zullen daarom eenmalig per jeugdige of zijn ouders worden overgedragen aan de gemeente vanuit bijvoorbeeld aanbieders van jeugdzorg in het kader van de Wet op de Jeugdzorg, zorgaanbieders in het kader van de Zorgverzekeringswet en de AWBZ, zorgverzekeraars en indicerende instanties (BJZ en CIZ). De gemeente kan zich daardoor gedegen voorbereiden door tijdige inkoop van de juiste vormen van jeugdhulp en kan de jeugdigen en hun ouders, van wie de aanspraak ingevolge de oude wetgeving afloopt na inwerkingtreding van deze wet, actief benaderen met de vraag of voortzetting van de hulp gewenst of noodzakelijk is. Indien gemeenten niet zouden kunnen beschikken over deze gegevens, kunnen zij ook niet het initiatief nemen om tijdig met deze cliënten in overleg te treden. In dat geval zou de continuïteit van de ondersteuning, hulp en zorg in gevaar kunnen komen.

Om te verzekeren dat gemeenten tijdig over de noodzakelijke gegevens beschikken, is een regeling voor de eenmalige overdracht van gegevens noodzakelijk. In deze regeling wordt zowel de bevoegdheid van de gemeente geregeld om de gegevens te verwerken als de bevoegdheid van de jeugdhulpaanbieder en overige bij ministeriële regeling aangewezen personen en organisaties om deze gegevens te verstrekken.

Omdat het hier gaat om de verwerking van persoonsgegevens, deels ook bijzondere gegevens betreffende de gezondheid of strafrechtelijke gegevens, dient de verwerking ervan (in casu de overdracht) aan specifieke voorwaarden te zijn voldaan. Deze voorwaarden en hun nationaalrechtelijke en internationaalrechtelijke herkomst zijn nader toegelicht in paragraaf 10.2 van het algemeen deel van de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel. Dat aan deze voorwaarden is voldaan kan als volgt worden toegelicht. In de eerste plaats moet de verwerking van de persoonsgegevens bij wet worden voorzien: dit geschiedt in het onderhavige artikel 10.4. In de tweede plaats moet de verwerking noodzakelijk zijn in een democratische samenleving. Meer in het bijzonder betreft het de criteria dringende maatschappelijke behoefte, proportionaliteit en subsidiariteit. De dringende maatschappelijke behoefte is gelegen in het genoemde belang van continuïteit. Proportionaliteit stipuleert een redelijke verhouding tussen het te dienen belang en de gegevensoverdracht. Dit belang, namelijk dat de gemeenten over de gegevens beschikken, is evident, aangezien anders geen ondersteuning, hulp of zorg zou kunnen worden verleend. In verband daarmee is de regering van oordeel dat overdracht van de gegevens aan de betrokken gemeenten zo doelmatig is, dat daarmee aan de verhouding tussen belang en middel ruimschoots wordt voldaan. De subsidiariteit ten slotte ziet op het gekozen middel (de overdracht) in relatie tot andere mogelijke manieren om het doel te bereiken, namelijk dat gemeenten tijdig over de betreffende persoonsgegevens beschikken. Kort gezegd: als geschiktere middelen voorhanden zijn, moeten die worden gekozen in de plaats van overdracht. De belangrijkste alternatieven, namelijk dat betrokken jeugdigen of hun ouders zelf de gegevens verstrekken of dat zij desgevraagd aan de overdragende instanties toestemming geven voor de overdracht, acht de

regering minder goed toepasbaar dan de voorgestelde overdracht. Immers, het verkrijgen van de expliciete medewerking of toestemming van betrokkenen, zou, mede gelet op de aard van de doelgroep, een zeer langdurig en arbeidsintensief proces zijn en bovendien geen garantie bieden dat van de gehele doelgroep tijdig medewerking of toestemming zou kunnen worden verworven.

Het derde en laatste criterium voor gegevensoverdracht is dat deze een geoorloofd, expliciet genoemd doel dient. Uit jurisprudentie van het EHRM blijkt dat hieronder nadrukkelijk ook de gezondheid en het welzijn van jeugdigen geschaard dienen te worden. Omdat zonder de gegevensoverdracht de continuïteit van de zorg voor de betrokken jeugdigen en hun ouders in het geding zou zijn, en daarmee hun gezondheid en zeker hun welzijn, is ook aan deze laatste voorwaarde voldaan.

In het eerste lid van artikel 10.4 worden de doelen genoemd waarvoor de gemeente de gegevens mag verwerken. Het gaat daarbij om vier doelen. De eerste twee doelen zien op de algemene noodzaak van de continuïteit van de verlening van jeugdhulp en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. Om deze continuïteit te kunnen waarborgen is tevens het behoud van de infrastructuur die noodzakelijk is om jeugdigen en ouders ondersteuning, hulp en zorg te kunnen bieden van belang. Deze algemene continuïteitswaarborgen zijn ook opgenomen in de regionale transitiearrangementen. Het derde doel waarvoor de gemeente deze gegevens nodig heeft, is de bekostiging op individueel niveau van jeugdhulp die op basis van de bestaande aanspraken het eerste jaar na inwerkingtreding doorloopt. Dit betreft de jeugdigen die op het moment van inwerkingtreding daadwerkelijk jeugdhulp ontvangen, inclusief de jeugdhulp die gegeven wordt in het kader van de uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering, en de jeugdigen die op dat moment al een aanspraak hebben op basis van een van de huidige regelingen, maar waarvan die ondersteuning, hulp of zorg nog niet is aangevangen. Het vierde doel waarvoor de gemeente deze gegevens nodig heeft is het op individueel niveau treffen van aansluitende voorzieningen op het gebied van jeugdhulp. Hierbij gaat het om de groep van jeugdigen die op het moment van inwerkingtreding van de wet reeds jeugdhulp ontvangen, maar aan het einde van dit eerste jaar naar verwachting niet zullen uitstromen. Dit zal ongeveer de helft van de jeugdigen zijn. Ook in die gevallen dient de gemeente bevoegd te zijn om gegevens over jeugdhulp en jeugdigen te verwerken in het kader van de bekostiging en ter voorbereiding van het treffen van aansluitende voorzieningen op het gebied van jeugdhulp.

Het tweede lid regelt de bevoegdheid om de gegevens te verstrekken. De verstrekking van de gegevens dient plaats te vinden door de jeugdhulpaanbieders, alsmede door de bij ministeriële regeling aan te wijzen personen en organisaties. Zij moeten de gegevens over de desbetreffende cliënten verstrekken aan het college waar de betreffende jeugdige zijn woonplaats heeft.

Het derde lid regelt welke gegevens ten hoogste verstrekt mogen worden. Uitgangspunt hierbij is dat de eenmalige overdracht met zo min mogelijk administratieve lasten gepaard zal gaan en in een adequate gegevensverstrekking aan de gemeenten zal voorzien. Na een inmiddels afgerond vooronderzoek wordt thans een plan van aanpak voorbereid. Bij het plan van aanpak zal nader bezien worden welke organisaties het meest in aanmerking komen om de gegevens te verstrekken en wordt bezien op welke wijze de verstrekking plaats zal kunnen

vinden. Tevens zal daarbij een nadere detaillering van de te verstrekken gegevens plaatsvinden. Een nadere uitwerking van deze onderwerpen zal vervolgens opgenomen worden in een ministeriele regeling.

Het vierde lid geeft het ontvangende college de opdracht om daar waar zij gegevens ontvangt betreffende een jeugdige of zijn ouders die niet onder zijn verantwoordelijkheid vallen, deze gegevens door te sturen naar het college van de gemeente die wel verantwoordelijk is voor deze jeugdige of zijn ouders.

Het zesde lid regelt dat gemeenten de gegevens uiterlijk een jaar na inwerkingtreding dienen te vernietigen indien deze niet meer noodzakelijk zijn voor de overgang naar het nieuwe jeugdstelsel. Hierbij zal het in hoofdzaak gaan om gegevens betreffende jeugdigen die in het jaar van inwerkingtreding uit zullen stromen.